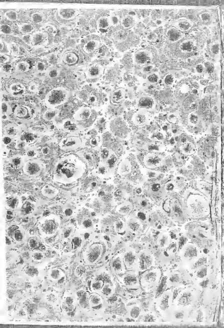
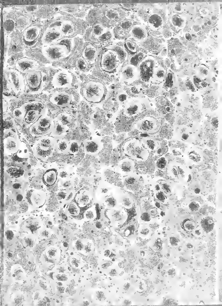
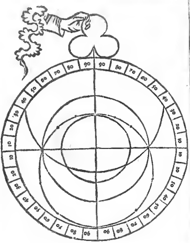

10 20 30 40 50 60 70 80 90 90 80 70 60 50 40 30 20 10

¶ Incipit liber Abrahami iudei de natiuitatibus.

D Ixit quoqꝫ abrahā iude⁹: optimū instrumento ꝑ q̄d inueniendū gradū orientem in natiuitatib⁹ est astrolabiū: qd̄ quāto ꝑfectius fuerit tāto meli⁹. Post astrolabium aūt optimū ē instrumentū qd̄ appellaī quarta circuli. Post hec vmbra recta. Post hec vmbra transuersa. Post hec mensura ꝑ aquā facta. ¶ Animodar qd̄ interpretaī trutina de qua dixit ptholomeus: qd̄ cōsiderandū ē q̄ planeta potestatē habeat in gradu adunatiōis vel oppositionis solis ꝛ lune ā natiuitatē ꝓcessit: qꝛ quot grad⁹ signi in quo est ille planeta ꝓterierūt: tot sunt grad⁹ orientis vel medij celi. Multis ꝓbatiōib⁹ falsū esse constat: qd̄ sigs defensor ptholomei accesserit ꝛ nobis obijciat dicēs falsitatē animodar nō recte probatam esse propter discordiā philosophoꝝ: ꝓpter discordiā de ꝓtātib⁹ planetarum in gradib⁹. Respondem⁹ nos in multis natiuitatib⁹ cū astrolabio perfecto etiā in pūcto ꝑarū natiuitatū in terre etiaꝫ cui⁹ latitudo cognita in gradib⁹ ꝛ minutis sūpsisse grad⁹ ꝛ minuta altitudinis solis nec tñ inuenisse aliqū aliquē de septem planetis cui⁹ grad⁹ ꝛ minuta respondent gradibus ꝛ minutis orientis vel medij celi nisi cum fallacia plusqꝫ triū quartarū hore. ¶ Dixit messahala: differētia adunationis ꝛ oppositionis solis ꝛ lune tāqꝫ horā vnā tēporalē ponendā esse: ꝛ deinde quātū hora natiuitatis ab hora ꝓcedente adunationis ꝛ oppositionis distiterit considerandū esse: ꝛ scḋm ꝓportionē distantie illi⁹ ad totā distantiā inter adunationē ꝛ oppositionē: de hora tēꝑali sumendū: sed ꝛ hoc multotiens falsum esse probauim⁹. ¶ Dixit hermes quod locus lune in hora infusionis spermatis in matricē: erit gradus oriens in natiuitate: gradus vō oriens in cōceptiōe est lune locus in natiuitate: qd̄ verum esse ꝓbatiōe cognitū est nisi natiuitas vel septimo vl' vndecimo mense fuerit. ¶ Magistri eni astronomie primū mensē a cōceptione saturno attribuūt eo quod ipse semini vim retentiuā administret. Secundū vō ioui eo qꝫ ipse incrementū semini conferat. Tertiū marti calorem augmentanti ꝛ motū attribuenti. Quartū soli qui vitā spiritualē in cor-

de ponit. Quintū veneri lineamēta corporis ꝛ mēbra formāti ꝛ venu-
stanti. Sextū mercurio q mēbra a se diuidit hacten⁹ cōiūcta. Septimū
lune q̄ forme est mod⁹ indicatiu⁹: nascentē in hoc mēse contingit vi-
uere sed nō diu ꝛ vix vn⁹ inquinamento carens in hoc mense nascitur.
Octau⁹ itez ut prim⁹ saturno dedicat: egressū conceptui ꝓhibenti: q̄ si
vel ex motu aīe vel accidēte corporis in hoc mēse ꝑgnās pepererit ꝛ pa-
riēs ꝛ part⁹ simul vita ꝑuabunt. Itē non⁹ ioui ascribit quo plurimi na-
scunt. Contingit etiā quosdā in mense decimo nasci eo q̄ mars motuz
prebeat qui est mensis ille. Sunt quoq₃ qui mense vndecimo oriunt sed
rarissimi ut vix vn⁹ inter mille. ¶ Nūc aūt artē trademus qua scire pote-
rimus cognita natiuitate quot dies pregnās cōceptui hospiciū prebue-
rit: cognito oriente in natiuitate cognitoq₃ vtrū luna in superiori hemi-
sperio fuerit vel ꝓpe ipm̄ i principio septime dom⁹ vel iux̄ ꝑncipiū inue-
neris dies more fuerūt. 259. si aūt plurimū a principio septime domus
distiterit: vide quot grad⁹ equalib⁹ ab eo distet ꝛ ꝓ singulis gradib⁹: su-
me horā rectā ꝛ quinquagita minuta hore: horas cū minutis hore i dies
redige: ꝛ q̄d inde ꝓuenerit: ꝑfate sūme diez adiunge. Q̄d si luna fuerit i
orientis gradu: dies more fuerūt. 273. q̄ si luna in inferiori hemisperio
fuerit: visa differentia ab oriente ad ipam i gradib⁹ equalib⁹ operās ut
supra q̄d productū fuerit adde sūme ꝑfate dierū luna in superiori emi-
sperio existente. Consentio hermeti in hoc q̄ locus lune in cōceptione
erit oriens in natiuitate semp. Contingit v̄o si ꝓpe natiuitatē: scilicet sa-
ptem vel quinq₃ dies ante natiuitatē ali⁹ planeta quā saturn⁹ gradum
orientē in conceptiōe obtinuerit ibiq₃ ꝑtātē hn̄s lunā uel ex q̄drato vel
ex opposito respexerit: exibit partus citius ꝑfinito tēpore. ¶ Dixit ptho-
lemeus. Ois planeta ante initiū alicui⁹ dom⁹ extn̄s ꝛ minus q̄. 5. gradi-
bus ab initio distans: quasi in illa domo existens est siue principiū illi⁹
dom⁹ sit in initio signi siue nō. Intelligendū aūt distātiā ꝑdictā quinq₃
gradibus equalib⁹ esse cōsiderandā: dico aūt q̄ q̄ñ planeta ē in princi-
pio dom⁹ maxime virtutis ē quāto aūt in ipa domo a principio magis
elongat: tanto virtutis minoris ē. Cū aūt est in proximo gradu ante pri-
cipiū dom⁹ parue potentie: est quā potentiā a principio recipit: mino-
ris aūt est potentie cū in secūdo est ante ꝑncipiū dom⁹: sic paulati potē-
tia diminuit: crescente distantia: ut in quinto nulli⁹ sit virtutis. ¶ Dixit
messahala q̄ si planeta est in. 30. gradu alicui⁹ signi nulli⁹ penitus vir-
tutis est in signo in quo est: sed in sequenti: hoc aūt falsū est. Signa eni
quocūq₃ modo accipiāt siue s̄m cogitationē siue s̄m visum: nullo inter-
uallo a se ab inuicem distincta sunt. ¶ Notum est iouis terminū esse in

ariete a capite arietis vsq ad finē sexti gradus eius. Terminū vero veneris in sex gradibus sequentibus esse:tamē si fuerit iuppiter in principio sexti gradus arietis non dicetur virtutem habere in termino veneris subsequente sed in suo: et sicut intervallo non distat terminus a termino:sic nec signū a signo.nam totus circulus gradibus distinguitur. ¶ Dixit hermes:cum aliqua stellarum fixarū primi honoris fuerit in gradu oriente ostendit nascentem magna et extranea et mirāda vltra parentes habiturū:sm temperiē illi⁹ stelle: dicitur aūt temperies stelle quod ipsa similē in terrenis exercet virtutē:similē dico virtuti quā in terrenis habet coniunctio aliquorū planetarū duorū. Dico aūt hoc dictū hermetis verum esse siue sit primi siue secundi honoris fixa: que tamē parue latitudinis sit ut ach imecalaçel et aldebaran que sunt primi honoris et cor scorpionis que est secundi:que vero magne latitudinis est ut aquila cadens que primi honoris est. Vel aquila volans que secundi est paruā virtutē in terrenis pōt exercere. ¶ Dicit aniriçi.qȯ fixa primi vel secundi honoris cum gradu oriente in natiuitate ascendēs:eandem habet virtutē quam habet in oriente quod falsum est. nam maior est virtus longitudinis quā latitudinis. ¶ Albumaçar vero in isagogis suis maioribus multas et varias figuras enumerat cum vnaquaq facie cuiusq signi ascendentes sm indos: qȯ magis ridiculo quā veritati accedit. Item albumaçar enumerat alias figuras sm ptholemeū cum faciebus signorum ascendentes. quod verum est sm quadragintaocto figuras que sunt in firmamento quas ptholeme⁹ enumerauit sm dispositionē quā habuerunt in tēpore suo:nunc aūt sm sententiam suam loca mutauerunt: cum tn̄ sm indorū sententiā sint imobiles. Veritas aūt sic est qȝ siue ille figure moueantur siue non:duodecim tātū earū considerare debemus que sunt propinque çodiaco: nō vigintivnā septentrionales nec quindecim australes. ¶ Indi i libro natiuitatū multas partes faciunt:quas omnes negligit ptholemeus nisi partez fortune. Ego autē in hoc libro enumerabo quas probauerūt periti huius artis scilicet doronius:messahalla: andruçagar: his prelibatis nūc de proposito dicendum est.

IN primis ergo sm tabulas probationū oriente inuento domos quoqȝ sm terre latitudinē coequa. sm artem a nobis in astrolabio traditam: nō sm magistros astronomie quorum falsitatē in libro de rationibus tabularū ostendimus. Et cum duodecim domorū figuram descripseris scribe locū cuiuslibet planete in domo in qua in-

uenif. Caput quoq; draconis lune et caudam: quos omnes in tabulis probationum secundum longitudinem terre oportet coequatos esse. Scribe etiam septem respectus cuilibet septē planetarū in domibus ubi sunt illi respectus cōsiderandi secundum distinctionē domorum et secundum gradus eq̄les. Hanc autē figuram appellam' figuram ptholemei.

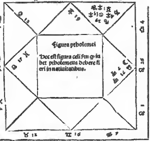
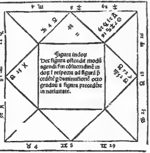

Figura ptholemei

Hec est figura celi secundum q in het ptholemeus debere fieri in natiuitatibus.

Post hec aliā fac figuram et ab orienti gradu minue octo gradus retro: nec cures an in eodem signo an posteriori termineт subtractio: gradū vero in q̄cūq; terminat scribe in scd̄a figura initiū ponēs p̄me dom': et ad hunc modū a principijs singularum domuū deme octo grad': et gradus terminationis: principia reliquarū domū scribe in secunda figura. Similiter a locis singulorū planetarum et capitis et caude

ꝛ a locis respectuū ꝛ octo gradus retro deme: ꝛ terminos subtractionis singulorū in secunda figura scribe ꝛ hec appellat̄ figura indorū.

❡ Sūt aūt hee due figure ad presens negociū ad modū necessarie.

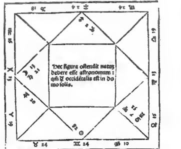
His predicto modo figuratis primo considerandū occurrit an nascens habiturus sit nutritionē que est quattuor annorū s̄m astronomos: qui anni attendunt̄ iuxta quattuor signa q̄ttuor elementis siīa. ❡ Primū eni annū indicat signū oriens. Secūdū v° annū s̄m ab oriēte signū

Tertiū:tertiū. Quartū:quartū. Ad huius vel notitiā grad⁹ oriens inspiciendus est:an aliquis planetarū ipm respiciat sm domorū distinctionem: vel sm gradus equales. Si respectus ille fuerit iouis vel veneris vel mercurij fortunati vel solis vel lune. Unū bonū testimoniū habes: si planeta respiciens in aliquo quattuor angulorū fuerit nisi crematus vel retrogradus sit. Si eni hoc contingat falsū est testimoniū. Si vero planetarū predictorū nec cōbustus nec retrogradus aliquis fuerit oriētem respiciens:fueritq3 dñs dom⁹ octaue vel sexte vel duodecime dimidiū testimoniū habes bonū. Qd si luna in prima domo fuerit vnū testimoniū habes perfecte malū. Item si saturnus vel mars vel mercurius nō fortunatus in aliquo angulorū fuerit ⁊ hoc testimoniū perfecte malum. Quod si aliquis horū tnū domin⁹ fuerit alicu⁹ angulorū dimidium testimoniū habes malū. Item si planeta fortune fuerit in prima domo dederitq3 vim suam planete infortunij octaue dom⁹ domino ⁊ hoc testimoniū perfecte malū. Luna vel respectus eius cū planeta fortune in aliquo angulorū bonum prestat testimoniū. Cum planeta infortunij malū testimoniū perfecte. Si vero post angulū:dimidiū. Si vero in nona domo vel tertia:quartā testimonij prebet. Si vero fuerit cum planeta fortune in sexta vel duodecima domo scilicet nullius est testimonij. Ibidem tamen cum planeta infortunij malum testimoniū perfecte prebet. Itez si luna fuerit in superiori emisperio dederitq3 vim suā planete existenti cuicunq3 in inferiori emisperio quocūq3 modo testimonium perfecte malū. Si vero luna in inferiori hemisperio fuerit:vimq3 suam dederit planete fortune quocūq3 respectu vel planete infortunij per respectū bonū:testimoniū perfecte bonū est. Cōsideranda etiā est adunatio lune cum aliquo planeta.s. an vterq3 latitudinē habeat aut alter tātū:aut neuter. Si ambo in çodiaco fuerint aut latitudinē habuerint sed equalem ⁊ in eadē parte testimoniū perfectū est sm qualitatem planete lune coniūcti. Si aūt alter in çodiaco fuerit:alter vero ex vtralibet parte latitudinē sed paruā habuerit aut ambo ex vtraq3 parte:latitudo tñ vni⁹ maior latitudine alteri⁹ minuit testimoniū sm quantitatem latitudinis. Si vero latitudinē ex diuersis partib⁹ habuerint nullū testimoniū erit. Si vō lūa ex opposito aliquē plāetā respexerit hūeritq3 coeqlē latitudinē ⁊ ex diuersis partib⁹ testimoniū perfectū. Si autez ex vna parte fuerit:licet latitudo equalis:nulli⁹ sūt testimonij. Si alter in çodiaco est alter latitudinē habeat vł ambo latitudines inequales ⁊ in diuersis partib⁹ habeāt minuūt testimoniū. ¶ Si vero luna aliquē planetam ex tertio vel sexto respiciat ⁊ alter in çodiaco fuerit alter extra:

parū diminuit testimoniū. Si ambo latitudinē habeant vel ex diuersis partib⁹ vel ex eadē dimidiū est testimoniū. ¶ Si luna ex quadrato aliquē planetā respiciat: siue vterq; vel alter: vel neuter latitudinē habeat testimoniū pfectū. ¶ Si luna a sole min⁹ quā duodecim grad⁹ distat pfecte malū testimoniū. Si vero ex quadrato vel opposito solem respiciat dimidiū testimoniū malū. Si ex tertio vel sexto bonū testimoniū pfecte. ¶ Si luna adiuncta fuerit saturno: vel in respectu saturni: fueritq; ipa inter adunationē: et oppositionē ei⁹ et solis saturni maliciā minuit. Si aūt inter oppositionē et adunationē fuerit: eius maliciā auget. ¶ Si vero adiuncta marti vel in martis respectu fuerit: ecōuerso accidit quā in saturno. ¶ Si luna et aliquis aliorū planetarū fuerit in diuersorū signorū gradib⁹ a linea equinoctiali eq̄distantib⁹ vel in fine a dextro vel in fine a sinistro: testimoniū pfectū fm planete qualitatē. ¶ Si in domo sexta luna ē etiā absq; oī respectu testimoniū dimidiū malū. ¶ Si leo vel sagittari⁹ vel aquarius oriēs fuerit ois testimonia pfata perfecta dimidiabunt in eadē qualitate tamē p manentia. ¶ Adhuc sp od tres dominos triplicitatis oriētis cōsiderādū: nec curādū an ipi plāete fortūe vl' infortunij fuerint. Nā si oēs tres vel duo eorū in domibus bonis fuerint: nec eorū in domib⁹ bonis existentiū aliquis retrograd⁹ vel cōbustus fuerit: testimoniū pfecte bonū. Si aūt in malis domib⁹ fuerint tres vel duo eorum aut retrogradi aut cōbusti testimoniū pfecte malū. ¶ Deinde triū dñorū triplicitatis status cōsiderandi et p eosdē dños: annos nutritiōis diuidēdos et cū cuiq; annus cū tertia anni parte cōiungat: prim⁹ dñs triplicitatis primū annū cum prima tertia sequētis anni iudicabit. Secūdus vo dñs duas reliquas cū duab⁹ tertijs tertij anni: tertius quod reliquū ē pro statu suo iudicabit. Primū quoq; annū nutritiōis prime domui ascribendū: secū de secūdū: tertie tertiū: quarte quartū: et si i aliqua illarū domuū est planeta malus: in anno domui ascripto infirmitatem nascens patiet: cui⁹ morbi qualitatē per planete qualitatē perpendere poteris. Temp⁹ quoq; infirmitatis hoc pacto ppendas a principio domus in qua est planeta vide p quot grad⁹ equales distet ipe planeta et singulis duob⁹ gradib⁹ et dimidio vnū mensē tribue et singulis gradib⁹ duodecim dies. Ex his sūt de gdus in sexto domo rationabimur mēbrum passurū cognosces. ¶ Potissimū aūt oiuz testimoniorū est ut planete super totum circulum potestatē habentis qnē sarraceni almutez dicunt statum consideremus: eius eni testimoniū pro qualitate sui status omnibus alijs simul acceptis equipollet. Hunc aūt sic inuenies. ¶ Sciendum ergo quod loca principalia quinq; sunt. Unus solis: alter lune.

Terti⁹ est locus adunatiōis vel oppositionis p̄ractis q̄ hanc natiuitatem precesserit. Hic aūt dissentiūt sapientes: cū eni oppositio natiuitatē precesserit dubitant an locus solis an locus lune: terti⁹ accipiendus sit. ¶ Ptholemeus aūt affirmat q̄ locū eius q̄ superi⁹ hemisperiū in oppositione obtinuit: tertiū ponendū. ¶ Hermes aūt et doroc hius asserūt tertiū ponendū esse locū superius hemisperiū tenentis in natiuitate. ¶ Indi tñ et messa halla dicūt locū lune in hora oppositionis semp̄ ponendū tertiū: quib⁹ consentiūt sapientes sarracenorū quibus et ego. ¶ Quart⁹ gradus oriens. Qu'ntus pars fortune q̄ fm ptholemeū semp̄ de die et nocte sumēda est a sole ad lunā. ¶ Computa quot virtutes habeat quilibet planetarū in his quinq̄ locis: et in loco in quo est: et in die natiuitatis et hora. Da dño domus q̄nq̄ virtutes: dño vero honoris quattuor dño triplicitatis quisq̄ hoꝝ fuerit tres: domino termini: duas: dño faciei vnā. ¶ Siquis in domo prima fuerit da ei duodecim virtutes. Existenti in decima: vndecim. In septima: decē. In quarta: nouē. In vndecima: octo In quinta: septem. In secūda: sex. In nona: quinq̄. In octaua: quattuor. In tertia: tres. In duodecima: duas. In sexta: vnam ¶ Attribue domino diei septē: dño hore: sex virtutes: et planeta ergo q̄ plurimas virtutes habuerit ille est almutez: et fm hoc quod numer⁹ virtutū cuiusq̄ ceterorū ad numerū virtutū hui⁹ accesserit: fm hoc virtus eius in nascente apparebit. ¶ Et q̄m antiqui de natiuitatibus tractantes fm ordinē domorū procedere consueuerūt nō fm ordinem licz naturalē a ptholemeo in libro quattuor capitulorꝝ obseruatū: et nos antiquorꝝ vestigijs insistentes eodē ordine p̄cedem⁹.

In primis ergo de aīa et ei⁹ affectibus et corporis complexione et vite quantitatē ratiotinabitur.

Ad indicandum ergo de anima nascentis primo statũ mercurij considera. Si mercurius fuerit occidentalis a sole nec sub luce eius nisi in ariete & leone. Nec retrogradationi propinquus. Et in aliquo angulorũ quod est eum fortem esse. Animã fortẽ liberalem famãq3 fortitudinis & libertatis indicat. Quod si fuerit in domo casus: subtilitatẽ sine fama sigt. Qd si p⁹ angulũ fuerit in predictis mediocrez sigt. Qd si i aliq̃ suarũ domorũ fuerit: liberaliũ aniũ sciaz portẽdit. ¶ Qd si fuerit in aliqua domorũ saturni vel ex quadrato vel ex opposito vbicũq3 extiterit: respiciat aliquã: phiaz pdicat: altorũ & diuinorũ indagatricẽ. ¶ Qd si fuerit in aliq̃ domorũ iouis: vel eũ q̃cũq3 mõ respiciẽs fuerit aliquã beniuolã largã legũ amatricẽ demõstrat. ¶ Si in domo martis

vel quolibet eius respectu: aliquā maledicā ⁊ de oīb⁹ malis suspicantē. Si in scorpione vel in respectū martis ex quadrato vel ex opposito lunaqꝫ vtrūlibet hoꝝ respexerit: alienoꝝ raptorū fraude ⁊ latronē significat. ¶ Si min⁹ a sole quā in. 16. minutis distiterit vel in domo solis fuerit astronomicū vel phisicū. Si in aliqua domorū veneris vel ei adunatus fuerit vel eam ex sexto respiciēs: aliquā simplicē musice appetitiuā. ¶ Dicit ptholeme⁹ si mercurius ⁊ luna se ad inuicem respexerint: aliquā naturaliū affectuū domitricē signat dicta ⁊ facta oīa moderātē ratione. Si neuter alterū nec orientē respexerit: oīa ɔtraria signt. Si alterū contigerit tm̄: nunc ordinate: nunc perturbate predicta āministrabunt. ¶ Si fuerit sub luce solis vel combustus nisi sit recept⁹ plurib⁹ quā. 16. minutis a sole distans: aliq̄ꝫ debilem ⁊ pauidā; etiā si eadem passus in aliqua saturni domū fuerit: vel saturnum quod sapientie indicatiuū est. Scienuā quidem sed paruā significat. Si retrogradus perfidam. ¶ Si orientalis a sole ⁊ fortis cū sapientia manualiū operū pciam indicat. Magis aūt si cum luna vel in lune domo fuerit. Si in signo mobili sermonis ⁊ opis inconstantiā. Si in stabili contraria. Si in bicorpori duplicē: aliud in ore: aliud in cor de habentem. ¶ Dicit ptholeme⁹ cōside ra planetā qui est almutez super locū lune ⁊ sup locū mercurij. Per hūc facilius sciūt⁹ q̄litates aīe ſm naturā planete almutez ⁊ ꝓportionē ei⁹ ad solē ⁊ ad angulos: ſm virtutē planetaꝝ eū respicientiū vel ei adunatorū. Et ſm signū in quo ē cū oē signū virtutē dn̄i sui habeat. Dico autē si almutez hꝫ aliquā virtutem in oriente ⁊ dn̄s sit hore: ipse solus sufficit ad indicādū de aīa. Si nec virtutē i oriēte hꝫ nec dn̄s sit hore debes miscere naturā dn̄i orientis vel planete existentis in oriente cum virtutib⁹ mercurij ⁊ almutez. ¶ Dixit messahalla: signa ignea signa regā sūt sublimiū aliq̄ꝝ demōstratiua: dico n̄ nām igneoꝝ ꝓ q̄litate dn̄oꝝ suoꝝ variari. Si enī aries oriēs fuerit marti nām habebit: bellicosus: verbosus: discordiaꝝ seminator ⁊ hec intendent ⁊ remittent ſm debilitatē vl̄ fortitudinē marti habitā in natiuitate. Et ſm respectū planetaꝝ ad martē. Qđ si iuppitꝰ in natiuitate arietē tenuerit nec cōbust⁹ nec retrograd⁹: ad fidei ⁊ religionis obseruationē nascens alios inuitabit. Si leo in oriente fuerit aliqđ sublime dominiū. l. sup alios appetētē laborez operū exosā indicat. Si iuppitꝰ in eo extiterit a sole orientalis: qꝛ ē q̄nte dn̄s bonos filios dicatur. Jtē qꝛ ē dn̄s octaue: longā vitā. Si vo ibidē mars fuerit iracūdū: bellicosū: lōgas vias pfecturū: qꝛ ē dn̄s none. Et ſm fortitudinē vel debilitatē marti ī natiuitate ea q̄ ɔfert mars intēdēt ul' remittēt.

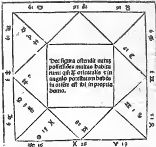
¶ Et notandū quod in omni natiuitate mars ire indicatiuus est. Sed si fuerit in signo igneo maior erit iracundia quā in aquatico: ⁊ in signo humanā formā habente: sanguinis humani effusor erit. ¶ Saturnus quoq; in omni natiuitate solicitudinis ⁊ tollerantie labor significator est. ¶ Sol v° appetit° honoris ⁊ potestatis. Ven° appetit mulieres lu-dos ⁊ cōuiuia potatiōes ⁊ his silia. ¶ Mercuri° sapientiā ⁊ opa ⁊ ma-gis si fuerit occidentalis a sole. ¶ Juppit fidē firmā ⁊ appetitū pecūie. ¶ Luna v° virtutes naturales ⁊ cōpletionē corporis indicat. ¶ Et notā-dum cōmpletionē corporis pfecte sciri posse ⁊ p naturā signi in quo est luna: ⁊ pportionē lune ad solem. Et nām planete respicientis vel lunaz vel orientem vel vtrūq3. ¶ Pulchritudinē v° p hoꝝ triū figuras: orien-tis scilicet ⁊ signi in quo est almuteç: ⁊ signi in quo est luna pfecte scies. ¶ Signa v° pulchritudinis sūt: gemini: virgo: libra ⁊ prima medietas sagictarij. Signa sūt mediocris pulchritudinis sūt: scorpi° capricorn°: pisces. Qd si almuteç fuerit in çodiaco matrū nascentē protendit. Si ex-tra scdm quātitatē latitudinis pinguedinē. Si aliqd rectorū in oriente fuerit atq; in eo luna vel almuteç longitudinē maiorē qdē si vterq; sigt ⁊ hoc respectu parentū. ¶ Per dnm horez per planetā existentē in ori-ente: vel gradū orientē respicientē: colorē dodebit.

¶ Nunc de vita dicendū.

Si natiuitas diurna fuerit vide locuz solis. Si inueneris eum vel in decimo vl' in vndecima fm partitionē domorū sol hylech erit: qd mulier interpretat siue in masculino siue in feminino signo fuerit. Qd si aliqs planetoꝝ g potestatem hz sup locū solis solem respexerit: ille planetis alcochodē: qd marit° interptat erit. Qd si plures planete solem aspexerint: de illis sume almuteç. Si v° null° planeta solem respexerit: fac ut docebo postea: q; si sol fuerit in nona domo vel in septimo ⁊ in signo masculino pone solem hylech ⁊ vide si poterit habere alchocoden. Si v° in predictis domib° nona scilicz vel septimis ⁊ in signo feminino fuerit: vel in alijs domib° nō ponas euz hylech. Qd si sol nō est hylech: vel est hylech sed nō hz alcochoden. Vide locū lune: si fuerit in domo septima siue in masculino siue in feminino signo pone eaz hylech. Silr si fuerit in decimo vel in vndecimo ⁊ in signo masculino. Et notandū q; in alijs domib° superi° hemisperiū tenētib° luna hilech esse nequit. Itez si luna fuerit in prima domo uel tertia siue in signo ma

sculino siue feminino: vel in quarta vel in qnta ꝛ in signo feminino: pone eā hylech: si aūt in signo masculino vel in alia domo inferiori hemisperij: ne ponas hylech: qꝫ si lunā hylech inueneris: vide si habeat alcocboden an nō: si nō hꝫ alcocboden: vide si natiuitatē precesserit adunatio vel oppositio solis ꝛ lune: si adunatio p̄cesserit: ꝛ si grad⁹ adunationis fuerit in aliquo angulorꝫ vel in domo q̄ est post angulū illū gradum pone hylech: ꝛ vide si habeat alcocboden. Si oppositio solis ꝛ lune natiuitatē precessit sume gradum oppositionis eius: scilicet qui in natiuitate fuit super terrā ꝛ quomodo de gradu adunationis: operare quod si non habueris hylech: siue alcocboden: pone gradum orientē hylech: ꝛ eius quere alcocboden: ꝛ si non habuerit alcocboden pone partem fortune hylech: ꝛ ei⁹ quere alcocboden: ꝛ si non habuerit vita nascentis breuis erit: ꝛ qꝫ primū interemptorū gradus oriens offenderit: nascentē perimet. Et quāto plures hylech ꝛ alcocboden fuerint: tāta vita plixior erit. ¶ Qd̄ si natiuitas nocturna fuerit ꝛ luna in aliquo locorꝫ p̄dictorꝫ in supiori scilicet vel in inferiori hemispio: pone hylech ꝛ quere ei⁹ alcocboden: ꝛ si ipa nō fuerit hylech: vel alcocboden nō habuerit: pone solem hylech si fuerit in prima vel quarta vel quinta: siue in feminino siue masculino signo: ꝛ quere ei⁹ alcocboden: ꝛ si ipse nō poterit esse hylech: vel nō habuerit alcocboden: opare ut supra de gradu adunationis vel oppositionis de gradu oriēte vel ptis fortune. ¶ Et sciendum si natiuitas fuerit post oppositionē: ꝛ sol ꝛ luna ambo in natiuitate fuerint sup terrā: sume locū solis. Qd̄ si natiuitas nocturna fuerit ꝛ luna sub terra: sume locū lune in oppositione ad hylech faciēdū: ꝛ cum habueris hylech cui⁹ sit alcocboden vide alcocboden. si fuerit in aliq̄ angulorꝫ quattuor: nec fuerit sub luce solis: nec retrograd⁹ vita nascentis tanta quāta est multitudo annorꝫ maiorꝫ illi⁹ alcocboden. Qd̄ si fuerit alcocboden in domo vndecima vel quinta ꝛ fuerit ille planeta vnus de trib⁹ superiorib⁹ ꝛ orientalis a sole. Uel vnus de tribus inferiorib⁹ ꝛ occidentalis a sole: reputa eū quasi eēt in angulo. Uiteqꝫ nascenti maximos annorꝫ ascribe. Si alcocboden est aliqs supiorū triū ꝛ occidentalis a sole. Uel aliquis inferiorꝫ ꝛ orientalis a sole: annos mediocres vite attribue silr annos mediocres vite ascribe: si fuerit in secunda vel octaua siue orientalis siue occidentalis soli fuerit. Si vero fuerit in domo casus minimos annorū vite adiudica: qd̄ si alcocboden fuerit sub luce solis numerus annorū sibi ascriptorū numerꝫ dierū significat tm̄. Si alcocboden retrogradus fuerit ꝛ inter primā stationē ꝛ oppositum

deme vnam quintā reliquū vite ascribēs: ⁊ hec est ꝓporcio albumaçar bequ a scheden eius discipul⁹ in libro suo mētionē fecit. Si sol vel luna hylech fuerit: bonorꝫ respectu alcochoden suū respexerit: addendus est numerus minuꝝ hylech: annorꝫ numero alcochodē: sꝫ si respexerit cū ex quadrato vel opposito: nec addes nec detrahes gd numero alcochoden. Si mars vel saturn⁹ ex quadrato vl' opposito alcochoden suū respexerit: vel mercuri⁹ infortunat⁹ vel ex quadrato vel opposito suū alcochodē respexerit: minimos annorꝫ respicientis ab annis s̄di propositis deme: cū vero aliquis horꝫ triū ex tertio vel sexto respexerit nec minue nec adde. Juppiter: ven⁹: mercuri⁹ fortunat⁹. quocūqꝫ modo suū alcochoden respexerit: respicientis minimos annorꝫ ad de alcochodē annis. Si planeta sit alcochodē qui inferior existēs supiori planete alicui vim suā dederit superior erit alcochoden: vitaqꝫ erit ꝺm hoc qd ille alcochoden fuerit in angulo vel post angulū vel in domo casus ⁊ ꝺm planetas ipsum respicientes. ¶ Dicit ptholemeus vide almutez qui sup gr⁹ ne loca principalia fuerit: illū pone alcochoden: ptholeme⁹ ⁊ oēs antiqui in hoc concordant ꝙ ea q̄ dixim⁹ de alcochoden ad veritatē ꝑpe accedunt. Veritas aūt sic hꝫ: duc hylech vsqꝫ ad locū corruptionis vite: qui ꝓpe est propinqu⁹ annis quos ostendit alcochoden: ante ⁊ retro secūdū annos alcochoden cū gradib⁹ distans qd si feceris duct⁹ ꝑ directionem cum gradib⁹ equalib⁹: fac quoqꝫ respectus cū gradib⁹ equalibus Si feceris ductus cū ascēsionib⁹ terre vel cū ascēsionib⁹ circuli recti vel mixtis ꝺm qd in astrolabio docuim⁹: fac respect⁹ planetarū ꝺm partitionem domorꝫ: qui mod⁹ ducendi melior ⁊ valentior est. ¶ Nūc aūt loca corruptionū vite exponem⁹. ¶ Grad⁹ oriens vitā corrūpit. si luna est hylech. Si grad⁹ oriens hylech luna vitā corrūpit: ꝑncipiū quoqꝫ quarte dom⁹ vitā corrūpit. principiū simili̾ septime dom⁹ si hylech fuerit in sexta vel nona retro ducēdus. Locus quoqꝫ solis: ⁊ quadratū ⁊ oppositum. Locus quoqꝫ oppositus loco dn̄i octaue siue planeta sit fortune vel infortunii: caput quoqꝫ ⁊ cauda draconis luna existente hylech: saturnus quoqꝫ ⁊ mars ⁊ mercuri⁹ non fortunat⁹: scilicet loca horꝫ ⁊ quadrata ⁊ opposita vitam rūpūt eorundem respectus ex tertio ⁊ sexto si aliquis horum domin⁹ fuerit sexte vel octaue vel duodecime similiter termini horꝫ. Si planeta fortune respexerit terminos eorꝫ quocūqꝫ modo vel sol vel luna ex trino vel sextili: morbo quidem graui affligetur non tamen vita priuabitur nascens. Locus quoqꝫ aldebaran humerusqꝫ canis: ⁊ cor scorpionis: cor leonis: caputqꝫ diaboli: quod est in tauro.

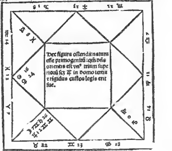

Dom⁹ scd̃a ẽ dom⁹ pecunie. Hic dicem⁹ de ꝓprietate ⁊ felicitate in q̃ tpe suoꝝ ãnoꝝ contingat. Primo inppit cõsiderãdus. Si hic fuerit in aliq̃ anguloꝝ vel p⁹ angulũ ⁊ oriẽtalis a sole ⁊ potestatẽ hñs sup orientẽ i natiuitate diuitiarũ possessionẽ significat. Si dñs secũde dom⁹ fuerit in prima domo fueritq3 fortunat⁹ sine labore diuitias possidebit: ⁊ ꝑ naturã ill⁹ planete poteris scire vnde diuicie future sint. Ut si sol fuerit illi per potestatem diuitie contingent Si mars per bella vel ꝑ latrocinia. Si saturn⁹ ex hereditate mortuorũ Si iuppiter ex fide vel ex magistris fidei. Si venus ex parte mulierum Si mercuri⁹ ex sapientia vel ex mercatura. Si luna ex operib⁹ manuũ vel per itinera: qd̃ si dñs ille nõ fuerit fortunatus eũq3 planeta infortunij respexerit totã illam pecuniã amissurus est. Si dñs secũde vbicũq3

fuerit vim suã dederit dño pme dñsq prime in aliq̃ angulorũ fuerit nec
combust⁹ nec retrograd⁹ multã et sine labore pecuniã possidebit. ¶ Di
cit alchind⁹ vide almutez sup domũ secũdã et sup ptẽ fortune et sup lo-
cũ iouis et fm statum illius iudicabis. Dico aũt respiciendũ sp ad tres
dños triplicitat̃ signi loci solis si natiuitas diurna fuerit Si vo noctur
na fuerit ad tres dños triplicitatis signi in q̃ ẽ luna. siue alteruť hoꝝ fue
rit hylech siue non. et secũdũ stat⁹ illoꝝ triũ de trib⁹ ptib⁹ vite iudicabi-
pma enim pars vite dño pmo triplicitatis. secunda dño secũdo: tertia
dño tertio dedicat̃ r hoc fm naturam cuiusq eoꝝ. r fm proportionem
ad solẽ: r ad alios planetas: r fm vim dom⁹ r signi in q̃ est: r fm ꝑpor-
tionẽ domuũ ei⁹ ad primã domũ. ¶ Dicit albumaçar: sed en referente
fortuna sine fallacia: ut dñi triplicitatis signi ĩ quo est sol si natiuitas di
urna vel triplicitatis signi ĩ q̃ est luna si natiuitas nocturna fuerit: sint in
angulo vel post angulũ in suis locis recepti nulli impedimẽto ꝑ plane-
tas infortunij subiecti: vel quod dñs orientis in angulo vel post angu-
lũ suo loco recept⁹ vel direct⁹: qd si adunat⁹ fuerit planete fortune vel
eũ respexerit tãto meli⁹. Si sol in angulo existens vim suã dño orientis
dederit: fortuna magna r laudabilis erit: siliter si dñs orientis vim suã
soli existenti in angulo dederit vł si planeta fortune fuerit in oriẽte: aut
cũ dño orientis r nõ in domo casus: vel si pars fortune fuerit in orien-
te dñsq partis fortune eã respiciat: vel mercuri⁹ in oriente vim suã for-
tune planete in angulo existenti dederit: vel si dñs decime in oriente ex
istat eiusq nec cõbustũ nec retrogradũ planeta fortune respiciat: vł si iup
piter in domo vndecima fuerit direct⁹ dñs orientis: vel loci solis in die
vel loci lune in nocte: vel dñs grad⁹ adunatiõis vel oppositionis q̃ na-
tiuitatẽ ꝑcessit: vel si ven⁹ in domo qnta sit in domo prima ptẽ habe-
vel si fortune planeta dñs q̃rte in prima domo fuerit: vel si ven⁹ iouem
respexerit in domo decima: vel vndecima: vel prima: vel quarta: vł qn-
ta existẽtẽ vel si luna solẽ benigne respiciat neutro eoꝝ in domo casus
existente: vel si sol in die vel luna in nocte est in domo sui honoris nõ
infortunat⁹ in oriente ptẽ hñs. Dico aũt si aliqs superiorũ triũ orien-
talis a sole vel aliqs inferioꝝ occidentalis ab eodẽ fuerit vel ille superi-
or vltra qndecĩ grad⁹ a sole vel infra nonaginta: r ille inferior vltra qn
decim grad⁹ vsq in finẽ triũ signoꝝ r viginti duoꝝ graduũ q̃ est: potio
eoꝝ recta siue sit planeta fortune siue sit infortunij: si sit in angulo potẽ
nã: honorẽ: diuicias magnas sigt. si p⁹ angulũ mediocres. si ĩ domo ca
sus minores significat. Differentia tñ est hic inter planetã fortune r in-
fortunij. per huc eni sine labore ꝑ illũ cũ labore r timore supradicta cõ

b

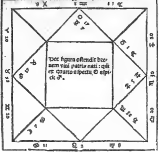
tingent. Et poteris scire ex q̄ parte supradicta cōtingent: si domum in qua planeta ille ptātē hz inspicias ꝛ maxime eā domū quā ille planeta respicit. Si eni dn̄s orīētis fuerit: sua ꝓpria ꝛ prudēcia ꝑdicta cōparabit. Si dn̄s 2ᵉ ꝑ pecuniā suā. Si tertie ꝑ fratres suos vel ꝑ sciētiaꝫ fidei: ꝛ ad hūc modū i alijs domib⁹ dic. ¶ Dicit albumaçar qȯ ꝑs fortune iudicat sup primā medietatē vite: dn̄s vo partis supra reliquā ptē vite. ¶ Dicit hermes. Planete exištētes in superiori hemisፅio siue sint boni siue sint mali: sup primā medietatē: q vo in inferiori: sup secūdā medietatē vite iudicant. ¶ Dicit messehalla planete oriētales a sole sup primā medietatē: occidētales sup secūdā iudicāt. ¶ Ueritas sic ē planeta q in primo angulo vel dn̄s ꝑmi anguli fuerit: primā q̄rtā vite iudicat: q vo in secūdo. i. in decima domo vl' dn̄s illi⁹ anguli: secundā q̄rtā. Qui vo in septima: vel dn̄s septime: tertiā. Qui aūt in q̄rta domo vl' dn̄s ei⁹: postremā q̄rtā. Si vo planeta q est in aliq̄ angulorꝫ est orientalis a sole iudicabit primā medietatē q̄rte sibi ascripte: si vo occidentalis: secūdā medietatē eiusdē q̄rte vite. ¶ Dicit ptholeme⁹: luna iudicat q̄ttuor primos annos Mercuri⁹ decē seq̄ntes. Uen⁹. 8. Sol decē ꝛ nouē. Mars. 15. Juppiter duodeci. Reliquū vite saturn⁹ ꝯm stat⁹ cuiusq; in natiuitate iudicabit in tpe sibi ꝑfinito. ¶ Dicūt sapiētes ꝑsarū alio pacto tpa vite distribuentes si natiuitas diurna fuit: soli decē ꝑmos ānos attribuūt. Ueneri octo sequētes. Mercurio tredeci. Lune nouē. Saturno vndeci. Joui duodecim. Marti. 7. Capiti draconis tres. Caude duos. Et hi oēs sūt septuagintaq; anni. Qȯ si vita vlteri⁹ ptendit: sequētes annos: ꝑdicto ordine iudicabūt ꝑ numeros annorꝫ ꝑdictos. Si natiuitas nocturna fuerit: Luna ꝑ ꝑmos annos iudicabit: dein de saturn⁹: deinde iuppit: deinde mars: deinde sol: dein de ven⁹: deīde mercuri⁹: q̄sq; ꝑ spaciū ānorū sibi ascriptorꝫ supra noiatorꝫ: iudicabit: deīde caput: deinde cauda. Et hāc ꝑtitionē vocāt alfridar. Insuꝑ quālibet ꝑdictarꝫ ꝑtitionū ꝑ septē diuiserunt: primā septimā dn̄o illi⁹ partitiōis soli attribuētes: secūdā vo septimā ipi ꝛ planete primo ei ꝛ inferiori in circulo: tertiā septimā ipi ꝛ planete tertio ab eo ꝯm ordinē planetarū quȯ ꝛ in horis: ꝛ ꝯm vim vniuscuiusq; in natiuitate: ꝛ respectū alteri⁹ ad alterꝫ suo tpe. ¶ Indi vitam in nouē ptes distribuerūt q̄s nouenas appellāt: domos quoq; ꝑ grad⁹ eq̄les: ꝑmā nouenā iudicāt ꝯm planetas exištētes inī principiū duodecime dom⁹ ꝛ oriētē: vel ꝯm respect⁹ in supradicto spacio habitos vl' ꝯm domos duodecim: ꝛ ꝯm hūc ordinē dom⁹ prima secūdā nouenā iudicabit: scd̄a tertiā nouenā: Nona quartā: a principio none dom⁹ vsq; ad finē ei⁹ dē indicat Nouena qnta i decis iudicaī. Sexta nouena i vndeci

me. Septima. 9ª in 6ª domo. Octaua nouena in septima domo. Nona nouena in octaua domo. Fit aũt iudiciũ hic ẜm planetas in illis existẽtes domib⁹ ꝛ ẜcd̃m respectũ ꝛ dños earũ. Et hec dom⁹ secunda dicitur dom⁹ psiliẽtis ex insidijs. nam si bonus planeta in ea fuerit inopinato bono gaudebit: si vo mal⁹: malo inopinato affliget. ¶ Messahalla dicit si planeta fortune nec cõbust⁹ nec retrograd⁹ fuerit in 2ª domo: ppetue felix erit. Si vo infortunij fuerit in sua ptãte sponte ppria: sua dilapidabit. Si vo non in sua potestate: violentia amittet vel furto. ¶ Pars aũt pecunie sumitur a loco domini secunde domus: secũ de dico: iuxta partitionẽ domuũ factã secũdũ latitudinẽ terre vsq ad principiũ secunde dom⁹: ꝛ eam distantiam adde orienti: ꝛ vide in qua domorũ finiat cõputatio: quia terminus distantie est pars pecunie: que si fortune est ex parte eox quorũ indicatiua est illa domus pecunia ꝯtinget.

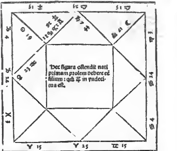
Omus tertie: antiqui pbauerunt qd mars de fratrib9 iudicat: z cui9modi stat9 erit: fres habebit: z fm pportionē ei9 ad orientē z dominū orientis: fratres eius ad ipm se habebūt. ¶ Dicit doroneus. Saturnū planetaꝝ summū de corpore nascētis iudicare. Iouē vo secundū ab eo qui z secunde domui ordine assimulatur de pecunis. Martē vero de fratrib9: consanguineis: z fratribus vxorū. Hic eni domui tertie ordine similis est: Solem vero quartū a saturno quarte domui similem de patrib9. Uenerē qnte domui similem de leticia z eius adiunctis. Mercuriū de seruis. Lunā de vxorib9. Saturnus item octaue domui similis de morte iudicat. Juppiter none filius de fide. Mars decime similis de victoria z honore. Sol similis vndecime de laude z fama. Uenus duodecime domui similis de labore z penitētia voluptatis precedentis. ¶ Dicit hermes: qd dñs hore natiuitatis fere equalem potentiam cū domino orientis habet: Dñs vero hore sequentis de pecunia iudicat. Dñs tertie de fratrib9 z sic de dominis nouē sequētiū horarum operare vsqꝫ ad completionē duodecim domuū. ¶ Dicit ptholemeus: secūdū statum saturni z solis in natiuitate de fratribus maiorib9 iudica: fm statum iouis z martis de mediocrib9: scdm statuz mercurij de minimis: scdm statū lune de sororibus maioribus: scdm statū veneris de minoribus. ¶ Dicit andruçagar. Dominus prim9 triplicitatis domus tertie super fratres maiores iudicat: dominus triplicitatis secūd9 super mediocres: dñs tertius de minimis. ¶ Dicit çedel: si vis scire an nascens sit primogenitus matris sue. Uide an saturnus ē in aliquo angulorū vel sol sol in aliquo angulorū in domo sua z regno vel domin9 orientis est aliquis trium superiorū z in domo tertia: vel domin9 tertie sit aliquis trium inferiorū z sit in oriente. si aliquod horū testimoniorū inueneris: iudica primogenitū. Ego aūt dico licet hec testimonia sint concurrentia: tñ ea falsa inuenisse. ¶ Falsum quoqꝫ inueni qd ptholemeus in libro quattuor capituloꝝ dicit. Si inueneris solem z lunam z orientē in aliquo bicorporū vel in pluribus iudica gemellos natos fuisse. ¶ Falsum quoqꝫ qd messahalla dicit. Si inueneris partē fratrū in signo bicorporū habebit fratres nascēs nō eiusdem matris z pris cū eo. ¶ Probaui etiā de parte fratrū inspiciēdū esse locū martis z dñm tertie dom9 z dñm partis fratrū q̄ sumit de die z nocte p additionē distantie saturni ad iouē z ad orientē. per statū horū triū scire poteris qliter fratres sui erga nascentē se habebunt. ¶ Hec itez domus tertia de pericia legum iudicat: z fm fortitudinē vel debilitatē mercurij si ipse respiciat

hanc domū vel dñm dom⁹ respiciētē suam domū: de periclis legū iudicium fiet. ¶ Si iuppiter nocte domū tertiā tenuerit: legis sue rigid⁹ custos erit: si vero in die: apparens ⁊ nō existens erit. ¶ Pars absconditis que nocte ⁊ die sumit: addendo distantiā lune ad solem orienti fm planetes respicientes eam: de archanis consciētie nascentis erga deum ⁊ erga homines indicat: q si iuppiter fortis in natiuitate partē illā quocūq modo respexerit: ⁊ deum diliget ⁊ a deo diligetur. Si dñs huius partis retrogradus fuerit similiq dominus tertie vel none: vel si dominus tertie vel none ex quadrato vel opposito suam domū respexerit in duodecima existens: fidei sue desertor erit. Itē hec dom⁹ ē de vijs breuibus ⁊ diuturnis scdm planetas respicientes ⁊ se ⁊ dñm eius indica.

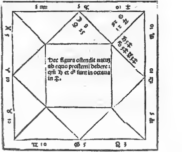
Domus quarta. Omnes antiqui in hoc cõsentiẽtes domũ hanc patri: decimã aũt matri ascribũt: ptholeme⁹ autem e contrario sentit. ¶ Aniriçi. quartã in die domũ hãc patri: decimã matri: nocte ecõuerso ascribit. ¶ Serçeiomo or: si dom⁹ q̃rta mascula fuerit ẽ pris. si femina q̃cũq̃ tẽpore matris ẽ. Hoc aũt falsũ: nã si q̃rta mascula: r⁹ q̃cq̃ mascula erit: veritas ẽ cui z hermes z oẽs indi sapiẽtes consentiũt qδ antiq dixerunt. ¶ Poteris per natiuitatẽ filij z quãtitatẽ z qualitatẽ vite paterne reliq̃ post natiuitatẽ ppendere hoc pacto. Inspice quattuor loca que de patre iudicãt. locũ .s. solis locum saturni: domũ quartã z partem patris que sumit̃ in die addendo orienti distantia solis ad saturnũ nocte a saturno ad solem: q̃ si saturnus sub luce solis fuerit: die a sole ad iouẽ: nocte a ioue ad solem sumit̃. Si natiuitas diurna est primo locus solis inspiciendus si est in aliquo angulo⁊ ex quadrato vel opposito saturnũ vel martẽ respiciens: nec iouem vllo modo respiciẽs breue⁊ vitam patris sig̃t: z scđm numerũ graduũ interiacentium a sole vsq̃ ad alterũ predictorũ respectuũ: quãtitas vite erit: si autẽ sol in angulo fuerit nullũ infortunij planetã: iouem autẽ respiciat: vel venus cũ ipso fuerit: vita prolixa erit. Cui⁹ si quantitatem scire volueris: vide si sol est in aliquo locorũ supra nominatorũ in quib⁹ põt esse hylech: z si planeta qui super illa loca quattuor est almuteç solem aliquo modo respexerit ab eo vite quantitatẽ deprehendes: nã si ille planeta q̃ almuteç est super quattuor predicta loca est in aliquo angulo⁊ ei⁹ annos mediocres patri tribue. Si non est in aliquo angulo⁊ minimos. ¶ Notandum etiã si sol fuerit hylech: patri z filio cu⁊ sol scđm ductus puenerit ad aliquẽ locorũ predictorũ corruptionis vite: pr̃ z filius simul infirmabunt̃: quod si aliquod trũ reliquorũ testimoniorũ patris eadem hora z nullũ testimonio⁊ filij illuc peruenerit filio euadente pater morietur z ecõuerso. ¶ Qδ si vtriusq̃ aliqδ testimoniũ eodem simul puenerit: simul morient̃. Superius etiã diximus nõ nisi duob⁹ testimonijs habitis iudicandũ esse. Si sol hylech patris esse nõ poterit in natiuitate diurna: inspice saturnũ: quod si fuerit in aliquo angulo⁊ vel in vndecima vel in quinta: eum pone z quere ei alcochodẽ. Si est in loco in quo nõ potest esse hylech: vel in loco in quo est hylech nec habet alcochodẽ: sume domũ quartã: z vide si aliquis eorũ ibi ptãtem hẽs vel q̃ maiorẽ si plures in ea ptãtes habuerint: respectũ ad eã habuerit: z ab eo sume quãtitatẽ vite. Si nõ fuerit: vide ptẽ patris z sume vbicũq̃ sit: z inspice si i illa potens eã respiciat: z ab illo sume quantitatẽ vite: qδ si pri alcochodẽ nõ

inueneris: breuis eius vite. Si aūt inueneris die seu nocte solē ⁊ martē a linea equinoxiali equedistātes vel in extremitatib⁹ declinatiōis: fueritq; mars in signo figurā hominis habēte: pr̄is vite breuis gladio terminabit. Si sol vł dn̄s in q̄rte die fuerit in duodecima: pat̄ filiū affectu suo priuabit. Si dn̄s orientis est cum sole in angulo cōbustus: pr̄ filiuz in vinculis tenebit. Si natiuitas nocturna fuerit primo per saturnū de vite quantitate inquire: qui si fuerit in aliquo locoꝝ in quib⁹ eum ponēdum esse hylech diximus: in die: si sol hylech esse non potuit: pone eum hylech: ⁊ quere ei alcochoden: ⁊ p̄ alcochoden de vite quantitate ingre pr̄is. Si aliqđ hoꝝ defuerit ⁊ sol fuerit in oriēte vel q̄rta domo vel quinta: pone eum hylech: ⁊ quere ei alcochoden. Si nullū hoꝝ fuerit: operare ut supra in die de quarta vel parte patris operādū docuimus. ⁊ ſm ea que contingunt planetis respicientibus solem ⁊ saturnū ⁊ quartam ⁊ partem patris de fortuna vel infortunio pr̄is post natiuitatē iudicabis. ¶ Hec domus de rerū finibus iudicat: cu⁹ principiū in signo recto si fuerit: dn̄s quoq; ei⁹ in signo recto oēs res nascentis fine bono claudent. Si vero in signo obliquo: ecōtrario: si planetā fortune in hac domo existentē dn̄s secunde quocūq; modo respexerit: nisi alteruter eorum cōbustus vel retrogradus fuerit nascēs pecuniā absconditā inueniet: quod si saturnus in hac domo: significatioq; fortune fuerit orientalis a sole ⁊ fortis: hereditate mortuoꝝ ditabit ⁊ agricultura: Si aūt saturnus vel mars vel mercuri⁹ infortunatus in hac domo ⁊ in signo infortunij fuerit ⁊ magis si quis horum retrogradus fuerit in natiuitate principis: subditi nascētis in eū insurgent. Utrū aūt hoꝝ victoria cessura sit: poteris agnoscere p̄ planetā in hac domo existentē ⁊ per almuteꝫ natiuitatis: si eni almuteꝫ fortior fuerit: nascēs victoriā habebit.

Domus quinta. Si iuppiter & dñs quinte & almuteȝ nativitatis fuerint in signis humanā formā habentib⁹: nascens prole carebit: contrarium vo continget si in signis aquaticis: qḋ si in alijs signis nec multos nec nullos habebit natos. Nec cures verba ptholemei in libro quattuor capitulorū de prole: nec verba hermetis in virga aurea qȝ pbata sunt esse falsa. Si planeta q iudicat de filijs cōbust⁹ fuerit: vel planete infortunij adiunct⁹ vel in malo respectu aliquo eius est: filij nascentis patre superstite morientur. ¶ Dicit andruçagar: dominus prim⁹ triplicitatis domus quinte de filijs maioribus: secundus de mediocrib⁹: tertius de minoribus iudicat: quisqȝ scdm fortitudinem suam. Sexum aūt prolis deprehendere poteris per hec quattuor. Per nati-

ram planete indicantis de filijs positionē eius respectu solis ꝑ propeletatem quadrantis ſm orientē ⁊ naturam ſigni in quo eſt primū horizꝫ quattuor fortiſſimū: ſequentis ordine dicto degenerant. ¶ Meſſahalla: vide partē filiorū que die ⁊ nocte ſimiliter addendo orienti differentiā martis ad iouem: que ſi terminatur in ſigno maſculino: primꝰ natorꝫ mas erit. ¶ Probatū eſt ſi iuppiter in quinta vel vndecima fuerit ſiue orientalis ſiue occidentalis a ſole fuerit ſiue in maſculino ſiue feminino ſigno fuerit: primꝰ natorꝫ mas erit. ¶ Notādū etiā ꝙ dn̄s quīte ⁊ venus indicant de leticia: ſcḋm ſtatum eorum in natiuitate: ⁊ ſm reſpectū domini quinte ad orientem vel ad almutez oriētis: erit affectus filialis erga patrem.

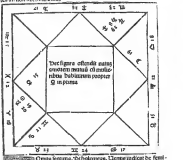

Domus sexta. Primū dicendū de mēbris planetarū z prius de eis q̄ visū concernunt. Soli z lune oculi dedicant. Hermes: nascētis maris in die oculū dextrū sol iudicat: luna sinistrū: in nocte ecōuerso. Femine vero in die nascētis dextrum luna: sol sinistrum iudicat: nocte econuerso. ¶ Ptholeme⁹ vō siue maris siue femine siue die siue nocte nascentis oculū dextrū sp̄ ascribit soli: sinistrū lune. ¶ Secūdū hermetē: auris dextra nascētis die siue maris siue femine saturni est: sinistra iouis: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ sp̄ dexterā saturno: sinistraz ioui ascribit. Hermes: nascētis in die marti dexterā: sinistrā veneri siue mas siue femīa fuerit attribuit: nocte ecōuerso. Ptholeme⁹ vō sp̄ dextrā marti: sinistrā veneri dat. ¶ Omnes mercurio linguā ascribūt z hec particio capitis: mēbrorū aūt intrinsecus latentiū hec partitio. ¶ Sol cor cum cerebro habet. Luna pulmonē z stomachū: saturnus splenē. Juppiter epar: Mars bilem: Uen⁹ renē dextrū: Mercuri⁹ sinistrū. Mars cū venere pudibunda vtriusqꝫ sexus. ¶ Jam dictū est in ysagogis de partitione membroꝝ per signa: aries capiti p̄est. Taurus fronti s̄m hermetē scd̄m antiquos collo: Gemini brachiis cum humeris: Cancer pectori. huic quoqꝫ stomach⁹ participat. Leo cordi stomacho etiam participat. Uirgo dyafragmati. Libra iliis. Scorpi⁹ posteriora cū verēdis habet. Sagittarius femora quib⁹ equis insedimus. Capricornus genua. Aquarius tybias. Pisces pedes. ¶ Andruçagar ostēdit in suo libro cuiusmodi dolorē quilibet planetarū in suo signo offēdat. Saturnus in ariete pectoris dolorē: iuppiter cordis: mars capitis: sol femorū: venus pedū: mercurius tibiarū: luna genuū. Hoc pacto docuit cuiusmodi dolorem quibet planetaꝝ in quolibet signo ostendat quod se in quodam libro inuenisse asserit: nec rationē hui⁹ rei subiungit. Nos vero ratione hui⁹ rei partitōis dicemus. Inspice quēuis planetā z scias quota domuū post arietē prima sua sit: z si domin⁹ illius dom⁹ est in illa attribue ei caput quod arieti assimulat: qd̄ si ipse in scd̄o a sua domo: da ei collū qd̄ tauro sit. Et hoc exposuim⁹ in exemplo qd̄ de ariete supra dedim⁹ qz capricorn⁹ est prima dom⁹ saturni ad quē aries ita se habet ut cancer ad arietē: in quo saturn⁹ dolorē pectoris significat: z cancer pectus indicabit z qz p̄ma dom⁹ iouis est sagittari⁹ in q̄ aries distat: sicut leo ab ariete: z leo cordis indicatiu⁹ ē id̄ iuppit i ariete cordis dolorē significat: z qz prima domuū martis est aries id̄ mars i eo dolorē capit ostēdit: z qz aries non⁹ ē a leone domo solis ut sagittari⁹ ab ariete dolorē femorū ostendit: z qz aries est duodecim⁹ a tauro p̄ma domo veneris

ut pisces ab ariete q pedū dolorē significant: ideo eas in ariete pedes indicat: ꝛ qꝛ prima domuū mercurij sūt gemini a qb⁹ aries vndecim⁹: ut aq̄ri⁹ tibiaꝝ demōstratiu⁹ ab ariete: iō tibias mercuri⁹ indicat. Et quia aries ē decim⁹ a cācro domo lune ut capricorn⁹ ab ariete qꝛ capricornus genua indicat: iō luna ī ariete genua indicat. ¶ Et sciēdū q signa infirmitatū sūt. Taurus: cācer: scorpi⁹: capricorn⁹ ꝛ pisces. ¶ Dicit messahalla: planete superi⁹ hemisperiū tenentes de parte dextra indicāt: q sub terra de infirmitate partis sinistre. ¶ Hermes dicit: caput orīēti attribuendū collū secūde domui: ꝛ sic deinceps sm ꝓportionē q ab ariete incipit. Iā dixim⁹ sententias auctoꝝ: nūc aūt dicendū qualit̄ operandū ē. Si inueneris almuteꝫ in aliq̄ signoꝝ a sole cōbustū vel cū planeta infortunij: mēbrū illi⁹ signi passurū indica: scdm partitionē quā in ariete dixim⁹. Similit̄ indica si luna fuerit in aliq̄ angulorū vel in sexta cū planeta infortunij nec aliqa planeta fortune eā respexerit. s. mēbruꝫ passurū erit a dom⁹ illa significatiua: magis aūt si luna cū planeta īfortunij aliqđ signū infirmitatis tenuerit. Si luna cū saturno sine respectu planete fortune aliqđ signoꝝ aquee nāe tenuerit fueritq; ipsa ꝛ saturn⁹ fere eiusdē latitudinis: lepre fedationē sigt: si in signo terree nāe: melancolicā cōplexionē ꝛ plerūq; cū morbo caduco. ¶ Dicit ptholemeus Si sagittari⁹ ꝛ gemini cū suo infortunio saturnū ꝛ martem habuerint: maniā ꝛ visionē sigt demonioꝝ: si luna cū marte aliqđ aq̄ticoꝝ tenuerit: infortuniū p aquā calidā. Si aliqđ igneoꝝ p ignē futurū sigt: si aliqđ aereoꝝ p sanguinē. ¶ Dicit ptholeme⁹. Si saturn⁹ ē in q̄rta: vel eaꝫ ex opposito respiciat ipaq; terrea fuerit: p ariete nascēs obruet: si aq̄tica: aq̄ submerget. Si saturn⁹ vel mars fuerint in sagittario: ab eq̄ psternet. Si dn̄s septime est in nona vel in tertia ꝛ planeta infortunij eū respexerit: a loco edito cadet. ¶ Si sol sup terrā fuerit in aliq̄ angulorū adiunctus saturno vel ei opposit⁹ vel ex quadrato nullo planeta fortune eum respiciēte: cecitate laborabit. Si mercuri⁹ dn̄s sexte est p̄dicto mō se ad saturnū sic habens: perpetuā cecitatē sigt: testimonij aūt hoc firm⁹ erit si luna solē vel saturnū respiciat sic se habentes. Similiter indica: si luna fuerit sup terrā nocte ꝛ ad saturnū se habuerit p̄dicto de sole mō: magis aūt si ipsa ē dn̄a sexte: silr indica si mars ad solē vel ad lunā mō predicto de saturno: se habuerit: sꝫ malū i oculo patiet̄ ex ictu. Ex ictu hoīs si mars hūane forme signū tenuerit: si igneoꝝ aliqđ ex ictu bestiaruꝫ si aliqđ terreoꝝ: fuste vl' ferro: si aliqđ aq̄ticoꝝ: ex cerebri reumate. ¶ Et sciendū si mercuri⁹ ē cū saturno vl' i aliq̄ ei⁹ respectū malo: nec mars nec aliqa pla fortūe eū r̄spiciat: linguā ipeditā ꝛ ligatā: magisq; si sup t̄rā fuerit sigt si

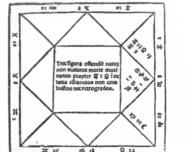
ipse predicto mõ se hũs pisces tenuerit vel dominus orientis vl' alma
teç natiuitatis fuerit: mut⁹ erit: si ipse est in piscib⁹ cũ sole: dñs orientis
idem: marsq; respiciat eũ nec saturnus: torrente locutionis laborabit.
Si luna sub terra fuerit ꝛ cum planeta infortunij in aliq̃ domorũ satur
ni: pectoris laborẽ cũ tussi significat. Si saturn⁹ dñs sexte est ꝛ super ter
ram ꝛ mars eũ male respiciat nec aliquis planeta fortune: malũ in au
re dextra significat: quod si eodem mõ sub terra se habuerit splenis infir
mitatẽ significat. Si iuppiter dñs sexte fuerit ꝛ super terrã ꝛ cum plane
ta infortunij male respiciat: significat infirmitatẽ auris sinistre. Si sub
terra eodẽ modo se habẽs: infirmitatẽ epatis. Si mars dñs sexte super
terrã est ꝛ infortunat⁹: infirmitatẽ dextre naris significat. Si venus si
militer se habuerit: infirmitatẽ sinistre auris. Si mars sub terra p̃dicto
mõ se habuerit: ictericia laborabit. Si venus sic sub terra se habuerit: i
renibus patiet̃. Si venus cum marte in scorpione fuerit: mentula ei cur
tabitur. Uidendũ est si pars infirmitatis que die sumit̃ a saturno ad mar
tem nocte ecõuerso a addẽda orienti: si subiecta fuerit respectui mali pla
nete nec respectui alicuius planete fortune: patiet̃ membrũ significatũ
a signo quo ip̃a pars infirmitatis inuenit̃. ¶ Semp̃ vidẽdũ est si alnuu
teç b ño sexte cõiunct⁹ fuerit vel male eum respiciat sine oĩ ꝓpugnatõe
planete fortune ꝛ dñs sexte a sole orientalis fuerit: morbus per locũ illi
us planete significatus perpetuus erit. Si vero occidentalis a sole pre
dicto modo se habuerit: plurib⁹ infirmitatibus laborabit quarũ nulla
perpetua erit. ¶ Ptholeme⁹ ait cui⁹ oriens taur⁹ vel scorpi⁹ fuerit: ipse
met suũ morbũ cibis nõ cõferentibus: cogitationeq; pusillanimi suam
infirmitatẽ augebit. Hoc autẽ dictũ est quia dominus orientis est dñs
sexte: ꝛ sm hanc rationẽ iudicauit ptholeme⁹ ꝓportionẽ signorũ. Cui⁹
oriẽs aries vel libra fuerit: ipse sibi cã mortis erit: qꝛ dñs orientis ꝛ octa
ue idem est. Cui⁹ vero aquari⁹ ipse sibi inimicos pabit: qꝛ dñs oriẽtis ꝛ
duodecie idẽ ẽ. Cui⁹ oriẽs capricorn⁹ auer⁹ erit: qꝛ dñs oriẽtis ꝛ secũde
idem est. Si oriens sit virgo vel pisces: sua industria regũ familiaritatẽ
ꝛ honorem sibi comparabit quia domin⁹ orientis ꝛ decime idem est.
Si oriens sit sagittari⁹ vel gemini: ex repositione negociatione compa
ratorũ ditabit̃ qꝛ domin⁹ orientis ꝛ quarte idẽ ẽ. ¶ Dicit andruçagar:
dominus prime triplicitatis sexte de infirmitate iudicat: domin⁹ secun
de triplicitatis sexte de seruis: dominus tertie triplicitatis eiusdẽ sexte
de pecudibus. Si status domini prime triplicitatis laudabilis ẽ: parũ
morbis laborabit. Si vero illaudabilis: nascẽs morbis multis affige
tur: ꝛ secũdum hoc quod dominus triplicitatis secund⁹ domus sexte: ꝛ

mercuri⁹ ad orientē ⁊ ad almuteȝ se habuerit: ſm̄ hoc iudica an seruos habiturus sit: ⁊ si habiturus est an bonū an malū p eos consecuturus: ⁊ ſm̄ ꝙ dñs tertie triplicitatis ⁊ luna se habuerit ad orientē ⁊ ad almuteȝ scd̄m hoc iudica an habitur⁹ sit pecudes an non: ⁊ si habiturus: an vtiles an non sibi future sint.

Domus septima. Ptholemeus. Uenus iudicat de feminis: scd̄m hoc ꝙ ipsa se habuerit in natiuitate de illis iudica. Si ipsa fuerit in septima vel in duodecima discordias cuꝫ ipsis nascens habebit vel pro illis. Si vo in oriente vel in vndecima: amorē mutuū cum ipsis ⁊ vtilitatē pro ipsis non modicam. Si venus in leone fuerit: amor vsq; in lāguorē intēdet. Dico aūt si oriens est aliq̄ domū veneris vl' do-

mus domoris eiusdem: res ampli⁹ intendet ꝛ q̄uoq̄ꝫ de venere dicta sūt
constāt: si illa nec retrograda nec cōbusta nec infortunata fuerit. Qđ si
ip̄a combusta fuerit ꝛ ī aliquo anguloꝝ nec iuppiter eam bene ꝛ fortis
respexerit: multa occulta ꝛ cōtra naturā cōmittet: ꝛ magis hec erūt si ve
nus aliqđ signorū incōtinentie tenuerit. Sūt aūt hec: pisces: aries: tau
rus: capricornus: qđ si venus virginē tenuerit que est dom⁹ casus eius
ardentius ignominosi ꝛ in naturalib⁹ instabit. Si venus in aliqua do
morū saturni vel cū ip̄o vł sub aliquo respectu ei⁹ fuerit: sordes nascētis
augebunt. Si ven⁹ cum marte vel in aliqua domorū eius fuerit vł sub
respectu eiusdem: multū fornicabit. Si mercuri⁹ in septima ꝛ in signo
masculino nec retrograd⁹ nec cōbust⁹ fuerit qui iper⁹ animi āministrat
oīa indifferent committet. Et sicut ꝑ statum veneris de feminis indica-
mus: sic ꝑ statū dn̄i in se ꝛ respectū ei⁹ ad orientē ꝛ ad almuteꝫ de eisdē
iudicabimus. ¶ Hermes si in natiuitate viri ven⁹ cōbusta sit: vxor viro
prius morietur: si v̄o in natiuitate femine mars sit cōbust⁹: marit⁹ vxoreꝫ
precedet. ¶ Ptholeme⁹: in iudicijs de re femine lunā veneri adiungen
dam: nam si ambe cōbuste fuerint: vxore nascens carebit: ꝛ hoc magis
se sic habebit si ipse in domibus casus fuerint: vel venus retrograda.
¶ Messaballa in natiuitate viri siue diurna siue nocturna: vide parteꝫ
vxoris a saturno ad venerē que sumit orienti addēda: in natiuitate v̄o
femine a venere ad saturnū orienti quoqꝫ addēda: ꝛ fm domū in qua
noticia illa terminat ꝛ fm respect⁹ ad ip̄am iudicabis: ꝛ sicut de natiui
tate viri ꝑ venerē ꝛ lunā iudicasti: sic de natiuitate femine ꝑ solē ꝛ martē
iudicabis: soliqꝫ ꝛ marti dominus septime in hac re comparticipabit.
¶ Ptholeme⁹: si in natiuitate lux lune augescit: anteq̄ꝫ perueniat ad me-
diū spaciū vite naturalis: nat⁹ ducet vxorem: si vero lux decrescit: in vi-
ta subsequenti ducet. ¶ Messeballa luna crescente in natiuitate: iuuen
cule decrescente vetule ducent. Superiores a sole quāto magis fuerint
tanto in etate prouectiores: quāto inferiores etanto nato iuniores ducē
das significat. Si venus ꝛ luna ꝛ dn̄s septime oēs in signis bicorpori-
bus fuerint multas vxores ducet: si duo trīb de his tribus sic se habue-
rint: pauciores: ꝛ sic deinceps: si in signo firmo: vnā. Et eodē modo iu-
dicandū in natiuitate femine per solē ꝛ martē ꝛ dominū septime. ¶ Di-
cit andruzagar dn̄s prim⁹ triplicitatis domus septime de vxore iudi-
cat: secund⁹ vero triplicitatis dominus de aduersarijs: terti⁹ v̄o tripli-
citatis dominus de comparticipantib⁹ qualibet rem: ꝛ scđm vim ꝛ for-
titudinē cuiuslibet eorū: ꝛ respectū ad orientē ꝛ ad dominū orientis: iu-
dicabis de cōmodo vel incōmodo ex supradictis ꝑuenturo.

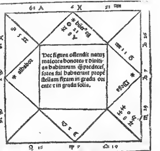

Domus octaua. Juppiter ꝛ ven⁹ in domo octaua nec cō
busti nec retrogradi: nō violenta morte moriturū signifi
cant. Si saturn⁹ ī octaua ꝛ oriēs ignee nature fuerit: per
aquā morituꝝ signat: marte tenēte octauā humane figure
signū: vel secundā tauri faciē vel primā leonis: ferro pe
riturū significat. ¶ Ptholeme⁹. Si mars fuerit in gemi
nis ꝛ sol in piscib⁹ per quadratū ab eo distans in natiuitate diurna: vel
luna ī nocturna: suspendio peribit: si luna fuerit in octaua cum saturno
vel marte vel mercurio non fortunato vel in respectu quadrato ali
cuius horum: male morietur. ¶ Messehalla si venus a sole distiterit.
quadragintaseptem gradibus siue orientalis siue occidentalis. Mer
curius viginti septem: ꝛ alter horum potestatem in octaua habuerit:
male morietur. Si mars ioui oppositus fuerit ꝛ alter horum dominus

octaue fuerit: manu iudicis pibit. Si dñs orientis ē cōbustus in septima
z in ea sol nullā ptatē habuerit insurgētiū in eū manu peribit. Si sol vo
potestatē in ipsa habuerit: manu regis peribit. Si dñs octaue est in du
odecima cum planeta infortunij vel i eiꝰ respectu: captiuꝰ pibit: si idem
dominꝰ octaue in quarta fuerit z infortunatꝰ: in carcere pibit: si dñs se
ptime ē in nona infortunatꝰ in signo terreo: precipitio peribit. Si luna
in scorpione fuerit z in aliquo angulorū: z saturnus eā in circulo ecen
trico ab alto loco descendens respexerit: fluxu ventris pibit: si vero eā
in eo dē scorpione existentē ascendēs z ꝓpinquus loco alto suo respexe-
rit saturnꝰ: constipatione peribit. ¶ Dicit çebel i multis natiuitatibꝰ se
pbasse: si luna in virgine fuerit z soli opposita peribit in aqua. Et si luna
combusta fuerit in aliqua domoꝝ saturni z in aliquo angulorū vicio
pulmonis z tussi pibit. Et si mars est dñs octaue z ipse est in septima in
signo aereo vel aquatico: sanguis fluxu per inferiorē regionē pibit. Si
dominus octaue orientē vel dominū orientis male respexerit: timore z
angustia affligendū significat. Si eosdem bene respexerit: timore solo
sine angustia affligeẽ. Si dominꝰ octaue octauā respexerit: in sua pria
vel ꝓpe eam morietur. Si dominꝰ octaue est in nona vel in tertia inter
alienos obibit. ¶ Probatū item est qḋ plurimi nascentes in adunatio
ne solis z lune in oppositione perierūt nascētes vo in oppositione mor
tui sunt in adunatione. ¶ Andruçagar. Dñs primus triplicitatis huius
domꝰ iudicat de morte quē si inueneris sub sole: occulta morte pibit: de
qua iuxta signū in quo est z secundū planetas ipm respicientes iudica.
Dñs vero secundus triplicitatis: de hereditate mortuoꝝ: z si dñs secun
de domus est planeta fortune z eum respexerit: hereditati mortuoꝝ pñi
debit. Dominus vo tertiꝰ triplicitatis ſm statum suū de statu cogitatio
num nascentis mentisq; angustijs iudicat z penitentia.

Domus nona. Si dn̄s orientis in nona fuerit sponte sua vias longas ibit qđ si planeta fortune in eadē nona cū ipso fuerit vel ipsam respiciat: in vijs suis bene ei continget: si autē aliter: ecōuerso. Saturn⁹ in nona ostendit metus futuros in itinere: magis aūt in mari: ⁊ adhuc amplius si in signo aq̄tico. Mars sīr in nona timorē indicat: sed magis in terra futuꝝ: ⁊ adhuc ampli⁹ si in signo terreo. Si dn̄s orientis est in nona: ostendit nascentez vias longas affectare: similr̄ dn̄s orientis in septima ostendit q̄m in sua patria parū morabir̄: ⁊ scḋm ei⁹ statum inter alienos ei cōtinget: ⁊ fm̄ respectū planetarū ad ipm̄. ¶ Videnda est quoq; pars itineris in terra agendi que sumit̄ iuxta equationem domorū a domino none vsq; ad principiū none addenda orienti. Similiter pars itineris agendi per aquaz inspicienda: que sumitur a

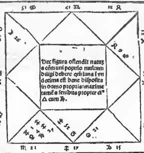
saturno usq; ad decimūquītū gradū cancri orienti addenda: ꝛ scđm qđ
inueneris has duas partes ꝛ planetas ipsas respiciētes iudica. ¶ Nunc
sūt quoddā cōmuniter ad oēm partē pertinēs dicā: Scđm qualitatē ꝛ
statum planetarū partem respiciētiū: sic ꝛ res erit cui⁹ illa pars est: ꝛ scđm
statum planete maiorem vim habentis in loco partis ꝛ ipsam partē re
spicientis erit finis eius rei cuius illa pars: quod si nullus potestatē ha-
bens in illo loco partis ipsam respiciat: infirmū quidē ꝛ fragile erit qđ
pars indicat: ꝛ aduentitiū velut accidens nature. ¶ Notādū quoq; hāc
domū nonā de fidei religione ꝛ sciētia iudicare: in qua si saturn⁹ respi
ciatur a dño orientis sciētiā de constantib⁹ ꝛ firmis ut de philosophi
cis ꝛ rebus alchimie queret. Juppit quoq; in eadem a dño orientis re-
spectus de legibus iudicat ꝛ magis si orientalis a sole fuerit. Mars de
phisica. Sol de astronomia. Venus de musica. Mercuri⁹ de dialetica
ꝛ abaco. Luna de historijs. ¶ Inspicienda quoq; pars scientie que no
cte ꝛ die sumit a saturno ad iouē addenda loco mercurij ꝛ scđm plane
tas eam respiciētes: de scientia ꝛ fama iudica. ¶ Sciendum etiam qđ
coniunctio iouis ꝛ saturni fuit in aquario ante exitū iudeorū de egypto:
eorundē coniunctio fuit in leone ante xp̄i natiuitatē: eorundē vo coniunc
tio fuit in scorpione ante natiuitatē machometi. Saturn⁹ in nona i na-
tiuitate iudei suam fidem constanē seruaturā ostendit: in xp̄iani vo na
tiuitate: suam fidem neglecturā iudicat: sarracem quoq; nascentis idez
fidem infirmat. Sol vo in nona: fidem xp̄iani nascentis consolidat: iu
dei ꝛ sarraceni: fidē nascētia negligendā ostendit: mars in nona sarrace
ni fidem seruandā docet: xp̄iani vero ꝛ iudei nascentis fidem in irritum
ducit. ¶ Andruçagar dñs primus triplicitatis none iudicat de vijs lon
gis. Dñs vero secund⁹ triplicitatis de scientia. terti⁹ vero de somnijs: ꝛ
scđm statū dorū de his red⁹ iudicandū. Et si oom⁹ nona in signo firmo
inchoet: vel saturnus in ea: nisi ipsa inchoet ab ariete: somnia vera vi-
debunt. si vo in signo mobili: somnia sine effectu erunt. ¶ Si saturnus
dñs none fuerit: plurimis sōniorū suoꝝ mortuos ꝛ plāctus ꝛ demones:
sepulchra quoq; ꝛ vias suas ꝑ deserta fieri videbit. Si iuppiter domi-
nus none fuerit plurimis sōniorū suorū personas honorabiles oratio
nes facere ecclesias: ꝛ huiusmodi videbit. Si mars: bella. egtes: equos
ignes: canes. Si sol: reges: principes: ptātes. Si ven⁹ feminas ꝛ reliquā
materiā odarū. Si mercuri⁹ doctos libros scolas ꝛ huiusmodi. Si luna
aquas mare puteos iter agere volare per aera videbit.

Domus decima. Si natiuitas diurna est & ven⁹ est in vndecima vel decima vel septima vl' in oriente: pone eā hyllech nisi ipsa combusta fuerit: deinde vide quis planeta ipsam respiciat: & ptātem in illo loco habuerit: & fac illi habere alcocboden: quod si alcocbodē est in aliquo angulorū ei attribue annos mediocres: si vero alibi minimos. Et infortunij planete ex malo minuūt respectu. Planete vo fortune ex q̄cūq3 respectu augmētāt q̄ alcocboden dona ostendit & ē ducēd⁹ loc⁹ veneris ad locū alicui⁹ interēptor q prim⁹ ē loco ānor alcocbode p hoc sciem⁹ q̄titatē vite nr̄ia. Si ven⁹ fuerit cōbusta vide locū lune quā si inueneris in oriēte vel in septima: signo siue masculino siue feminino vel in tertia siue masculino siue feminino: vel in 10ª. vel in. 11ª vel

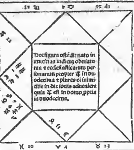
in quarta vel in quinta: signo aūt feminino: pone eā hylech: ꝛ q̄re ei alcocbodē operans ut supra. Si natiuitas nocturna fuerit: vide si luna fuerit in aliquo locoꝝ in quib⁹ in primo eā diximus esse querendā: pone eā hylech: si vō in nullo illoꝝ locoꝝ eam inueneris. Uide si venerē inueneris in aliquo locoꝝ in quib⁹ ipsam querendā supradixim⁹ vel in quarta vel in quinta: pone eā hylech. Si neq̨ i die neq̨ nocte hylech vtrālibet harū inueneris: pone decimā hylech e quere ei alcochoden: si non inueneris illi: sume partē matris q̄ die sumit a venere ad lunam: nocte ecōuerso addenda orienti: eā pone hylech ꝛ q̄re ei alcochoden qđ si nō inueneris duc decimā domū cū ascensionib⁹ circuli recti ad proximū locum corruptionis annoꝝ vite. Hermes: planeta malus in cācro ostēdit matris infirmitatē ꝑpetuā ꝛ vitam breuē. Si vō malus in leone p̄si eadem cōtigent. Uide quis fuerit almuteȝ sup quattuor loca principalia matris: que sūt locus veneris: ꝛ locus lune: ꝛ decima: ꝛ pars matris ꝛ scđm statū illius almuteȝ: ꝛ respectus ad illū indica de fortuna vel infortunio matris. Si venus vel luna in duodecima fuerit: mater filium suo affectu priuabit. ¶ Si vis scire an habitur⁹ sit nat⁹ honorē vel p̄tātē vel fame magne futurus sit primo adunatio iouis ꝛ saturni inspicienda in qua triplicitate fuit: ꝙ sic scies. Scias adunationē iouis ꝛ saturni in ariete: post. 960. annos reuterari: e in fine singuloꝝ viginti annoꝝ in aliquo igneoꝝ adunāt: ꝛ fit adunatio eoꝝ in igneis in nono a precedenti adunatione e ita in signis igneis duodecies adunāt in. 200. fere ꝛ. 40. annis: deinde fit adunatio eorūdem in signis terreis ſm tudineȝ predictū de signis igneis: totiēs ꝛ tāto annorū numero. Deinde fit adunatio eorum in signis aereis: ꝑdicto mō. Tandē in aquaticis oīno ꝑdicto modo. ¶ In tpe aūt hoc. 1154. ab incarnatiōe dn̄i est adunatio eorū in triplicitate terrea: eoꝝ. n. prima adunatio in signo terreo fuit in virgine: p⁹ adunationē aūt i igneis mutatio est facta i terreis: nūc autē 122. anni sunt ex quo inceperunt adunationes in hac triplicitate fieri: restāt aūt adhuc. 1 13. p q̄s cōtinuabūt adunatiōes i eadē. Ois aūt natiuitas que fit in hoc tpe dum adunatiōes in terreis fuerint magni honoris ꝛ magne fame erunt. Magis aūt cui⁹ oriens fuerit gradus i quo prima adunatio fuit cuius oriens fuerit gradus in quo fuit adunatio proxima ante natiuitatem. Est autem distantia adunationum viginti annorum. ¶ Hermes. Omnis nascens cū aliquā fixarū primi honoris in oriente vel in principio decime vel in gradu solis in natiuitate diurna: vel in ḡdu lune i natiuitate nocturna habuerit. Honorē ꝛ diuitias maiores q̄ antecessores sui possidebit scđm temperantiā illius fixe

hoc quidē vep eſt: ſi ſit a parte latitudinis fuerit. Si autē magne: parū
vis eius in natiuitate apparebit. ¶ Adde partē honoris que ſumit in
natiuitate diurna a loco ſolis vſq ad finē decimi noni gradꝰ arietis. In
natiuitate vo nocturna a loco lune vſq ad finē tertij gradꝰ tauri: adde
inquā orienti: ſi planeta bonꝰ ē ibi vel eā bn̄ reſpexerit ſm ſtatū eiꝰ ho-
norē adipiſcet: ecōuerſo ſi malus planeta. Si in natiuitate aliquē pla-
netam in domo ſui honoris inueneris: vide naturā illiꝰ planete ꝛ in qua
domo ſit ab oriente: p hoc ſcietꝰ qbꝰ ex rebꝰ honor illi cōtinget. ¶ No
tandū qꝑ planete pfeſſionis opep indicatiui tres ſūt: mars: venꝰ: ꝛ mer-
curiꝰ: mars tollerātiā laboris ꝛ agilitatē: venus delectationē: mercuriꝰ
ſcientiā amminiſtrat. Si iſti in natiuitate ſe reſpexerint opep manuali
um facilitatē quātā vult habebit: ſcdm vim tn̄ cuiuſq hoꝝ in natiuita-
te iudicādū ē. Si saturnꝰ in decima domo fuerit ꝛ i ſigno aquatico ꝛ vl
in oriente habuerit nauta naſcit: ſi orietalis eſt a ſole: ſi vo occidenta-
lis cerdo. Si vo in decima domo fuerit ꝛ in ſigno terreo ꝛ ptātē in oriē
te habuerit ꝛ orientalis a ſole architector erit: ſi occidentalis: latomus
puteoꝝ vel foſſor. ſi vero saturnꝰ ꝛ mercuriꝰ in decima domo ſimul fue
rint vel mercuriꝰ saturnū ibi exiſtentē reſpiciat: alteruterq hoꝝ in oriē
te ptātē habuerit ſiue saturnus orientalis ſiue occidentalis fuerit: agri-
menſor erit. Juppiter de ordinatis ꝛ iudicibꝰ iudicat. mars in ſuo bono
re domove ſua ꝛ orientalis a ſole: bellatores ꝛ milites producit: in do
mo vero caſus vel in humiliatione flebotomatorē: in ſigno igneo ferri
fabrū: vel ligni fabrū: ſi mercuriꝰ retrogradꝰ eū reſpexerit ſutorē panno
rum vel pelliū. Mars cōbuſtus furnariū pducit. Sol vo dominū iudi-
cat: venus caupones: luſores ſcacoꝝ: hiſtriōes: mimos ꝛc. huiuſmodi.
mercuriꝰ: magiſtros: ſcribas. Luna vo mercatores: iterq agētes. ¶ An
drucagar: dn̄s primꝰ triplicitatis domꝰ decime de matre iudicat. Dn̄s
ſecundꝰ de honore: tertiꝰ de pfeſſione: ſcdm vim autē cuiuſq hoꝝ in
natiuitate iudiciū moderandū. ¶ Ptholemeꝰ p planetā orientalē ſcies
profeſſionem naſcentis, ꝛ iudica ſm qꝑ docuimus ſi saturnus in deci-
ma eſſe iudicandū.

Domus vndecima. In hac iuppiter: nec retrograd[us]: nec co[m]bustus: nec in domo casus: vel humiliatio[n]is: fortuna[m] et fauore[m] co[m]mune[m] in o[mn]ib[us] rebus suis ostendit: magis autem si p[ar]te[m] in oriente habuerit: vel in loco solis in natiuitate diurna: vel i[n] loco lune in natiuitate nocturna. In hac venus amore[m] muliebre[m] multiplicat: sed ab amoris principio finis degenera[n]t: q[uia] hec est dom[us] opposita domui leticie veneris. Mercuri[us] in hac figuram bo[n]is optinens amicitia[m] prudentiu[m] et p[o]pulorum promittit: si no[n] bo[n]is figuram optinet: mercimonioru[m] fortunam promittit. Sol amicitia[m] regum et potestatu[m]. regu[m]q[ue] clavigeru[m] ostendit: finem eius rei sc[d]m statum solis diiudica. Saturnus et mars co[n]trouersias et molestias ex parte amico[rum] minant[ur] et panno[rum] amissione[m]. Nam plurimi sapientum pannos huic domui ascribant: alij vo quinte: luna

nec cōbusta nec adunata nec a planetis infortunij male respecta: ami-
ciciā z fauorē coīz promittit. Uide partē amicorū que sumit̄ die a mer
curio in locū lune: nocte econuerso addenda orienti. z scd̄m domū in q̄
est z fm planetas hāc partem respicientes iudica. ¶ Andruçagar: pri-
mus dn̄s triplicitatis hui⁹ vndecime de amicis iudicat: secūd⁹ de mer-
catura: terti⁹ de vestimentis: scd̄m quoꝝ dn̄oꝝ statū de his reb⁹ iudica

Uodecima domus. Hec inimiciciarū z captiuitatum et carceris z equitaturarū z dominum presidētiū brutis: nā planete h existētis docet ex q̄ pte ꝓdicta timeam⁹. Saturn⁹ eni senū z seruoꝝ z hoiz iniūū ostēdit. Juppit̄ honorabiliū fideiꝙ mgroꝝ iudiciū ꝙꝫ inimicitias ostēdit Mars multū violētorū z vniuersoꝝ latronū. Sol regū

& patris. Venus femine(l) sexus matrisq;. Mercuri⁹ magistrorum sapiētū eloquētiū: luna vniuersorū. ¶ Et scdm domū quā iudicat planeta hic existens: ex parte illi⁹ domus inimicitie puenture sūt. Nā si planeta p̄mā indicauerit ipse nascens inimicitias sibi cōpabit: si secundā pecunia: si tertiā fratres: si quartā parentes: si qntā filij: si sextā serui: si septimā vxores & socij in aliq̄ negocio: si octauā hereditas mortuorum: si nonā extranei: si decimā p̄nceps terre: si vndecimā amici. Si dn̄s duodecime hic fuerit: plurime inimicitie in die illius planete nascenti obuiabunt. Vide partē inimicitiarum que die sumit̄ a saturno ad martē: nocte ecōuerso hanc adde orienti: Si planete infortunij hāc respiciāt: infortunū inimicis cōtinget: si planete fortune: p̄sperabūt ei⁹ inimici. Si dn̄s orientis in hac fuerit & in signo humane figure neq; eū planeta fortune respexerit: captiuabit̄ nascēs. Si dn̄s none vel tertie quocūq; mō eū respexerit siue fortune siue infortunij fuit̄ planeta a captiuitate liberabit̄. Si dn̄s oriētis in hac cōbustus fuerit: in captiuitate morief. Et semper iudica scdm domū in qua passus est cōbustionem dominus orientis: nā si in oriente combustus fuerit breuē vitam ostendit: in secunda paupertatē: in tertia infortuniū a cōsanguineis: in quarta & octaua p carcere pibit: in qnta si in signo aquatico ebrietate: in sexta lāguore longo afflict⁹ pibit: in septima vxor mortis causa scdm naturā signi erit: vt si terreū per precipiciū: si igneū per ignē & sic deinceps: si in nona: mala in itinere pacietur: si in decima in captiuitate principis erit: si in vndecima per amicos malum continget: si planeta infortunij fuerit in hac in sagittario vel leone ab equo vel alio aiali vector precipitabit̄. In hac saturn⁹ vel mars vel mercurius nō fortunat⁹: malū venturū per bestias significat: p martē si masculinū: p feminā si femininū signum est. Saturn⁹ de asinis iudicat. Mars de mulis: scilicet filijs asinorum eque. Sol de equis. Mercurius de burdonib⁹ scilicet filijs eq & asine. Luna de bob⁹ scdm statū suū: nam si male luna fuerit disposita: ex pte boū vel egratu boū vel pcussione malū continget. Venus de camelis. Juppiter de dromedarijs. ¶ Andruçagar: dn̄s prime triplicitatis duodecime de inimicis. Secūdus de angustijs: Terti⁹ de pecorib⁹ & pecudibus iudicat singuli scdm propriū.

¶ Explicit feliciter liber abrahami iudei: Utilissimus in ea parte astrologie q̄ de natiuitatib⁹ tractat: cū figuris exemplaribus singulis domibus antepositis.

¶ Magistralis compositio astrolabii henrici bate ad petitionē fratris Uuilhelmi de morbeka ordinis pdicatorū dñi pape penitentiarii ⁊ capellani ⁊c. Prologus

Uniuersorū entium radix ⁊ origo deus qui nobiliora entia ⁊ digniora eterna felicitas vita perpetue beatificet: Frater vuilhelme quia vr̄o beneplacito tanq̄ vere amicicie internexu firmo pernexus fm meū posse partulū satisfacere sū paratus: qđ vobis promiserā cū apud vos essem lugduni ecce me pmptū adimplere: cōpositionē videlicet ⁊ vsū mei astrolabii quēadmodū p me ingeniatus fueram: ⁊ manu cōpleui ppria: p qđ ea q̄ p astrolabiū cōe haberi pnt: etiā sūt parata. Et amplius in quos grad⁹ planete radios pycuit cū pfisione: necnō ⁊ directionū opus: ⁊ signoꝝ ascensiones inter celi quartas. Loca quoq; planetaꝝ cū sup terram nobis apparuerint: adhuc aūt ⁊ latitudines eorū dēmodico innamēto instrumenti cū eiusdē cōis quo in multis indigemus interueniēte: fm estimationē aut veram aut veritati valde ppinquā si libuerit possunt inueniri. ¶ Breuiter aūt ⁊ succincte trāsibo de his q̄ de cōpositione ⁊ vsu astrolabii in publico pmlgata sūt: sꝫ ea q̄ p me excogitauerā nec scripta inuenerā vsq; q; vobis seriose scribere tētabo. ¶ Scribā igit vobis pmo qualit in cōpositione manū dirigebā. Deinde modū vsus p me excogitati subiungere curabo.

Accepi ergo cū dei adiutorio pulchri eris ⁊ mūdi laminā vnā: eq̄lis supficiei ⁊ polite circularē: preter eminētiā quandā armille deputatā: fortē quoq; ⁊ spissā ut propter figurationes in ea figurandas torqueri nō posset aliquorsuz nec incuruari. Cuius diameter quasi duoꝝ pedum extiterat ut cōpetenti⁹ in ea fieret qđ intendebā. Et figuraui in ei⁹ margine circulus sup idem centrū in medio lamine locatū. Et ptraxi duos diametros orthogonaliter se secātes in centro: quaꝝ vna ab armilla siue a loco armille deputato descendebat: altera ex transuerso idatrz distinxi illos circulos per grad⁹ ⁊ numeros suos. Ita q interioꝝ oiūz illoꝝ circuloꝝ per gradus erat diuisus: ⁊ numer⁹ graduū auct⁹ per

quinarios exteri⁹ inter alios circulos erat locat⁹. Deinde a pũcto sectionis diametri transuersalis ⁊ circuli interioꝝ versus inferiorẽ partẽ tabule numeraui. 38. gradus ⁊ 42. minuta: ⁊ ibi feci signũ. Postea extendebam filũ ab intersectione alteri⁹ diametri ⁊ interioris circuli sub armilla vsq; in signũ illud: signauiq; sectionẽ fili illi⁹ ⁊ diametri trãsuersalis ⁊ ꝑ hanc sectionẽ circũduxi circuitũ super centrũ primo positũ: ⁊ hũc circulum ꝓ equinoctiali figuraui. Accepi autẽ numerũ illũ. 38. graduũ ⁊ 42. minutoꝝ: quia tãtũ eleuat̃ aries in meridie sup oriçontem vbi natus fui ego. Talit̃ enĩ equinoctiali circulo posito poterã oriçontem integrum infra mei instrumenti limbum collocare. Equinoctiali igit̃ circulo ꝑ modũ quẽ dixi ꝓtracto: figuraui hincinde sibi coequidistantes circulos cancri ⁊ capricorni scd̃m declinationẽ sibi debitã. Deinde descripsi oriçontem ad latitudinẽ. 51. graduũ ⁊. 12. minutoꝝ q̃ est machlinie ⁊ hic tot⁹ infra limbũ ut dixi cecidit. Postea eq̃distantes oriçonti almicantarath circulos descripserã ad binos gradus distantes. Oriçontem aũt in lamina ꝓpter maiorẽ notitiam bene profundaui: similit̃ ⁊ q̃libꝫ quintũ almicantarath. Figuraui etiã circulos altitudinũ qui açimuth appellant̃: oriçontẽ ⁊ sibi equidistantes orthogonalit̃ secantes: quoꝝ primũ illum. s. q per verum oriens qd̃ est arietis ⁊ per çenith capitis ⁊ per verum occidens currit: profundũ feci in tabula ut ad ipm ꝓmptior fit aduersio. Et alios circulos açimuth qui sũt ab hoc p̃mo versus meridiem siue versus armillã secare feci oriçontem: ⁊ sibi potentia equidistantes almicantarath: ad trinos grad⁹: ab eodẽ vero profundato circulo internus versus centrũ tabule qd̃ pro polo septentrionali ponit̃ ꝓpt̃ artitudinẽ spacij: nõ nisi ad sex. Quoꝝ oĩuꝫ ars factiua per diuersos tractat⁹ satis diuulgata ẽ. Proinde exaraui arcus horaꝝ duodeci videlꝫ supra oriçontẽ ut eis vterentur dũ placeret: ⁊ duodeci sub oriçonte sicut docet ars componendi: nisi qd̃ in vno diuersitas erat modica q̃ tñ modum protrahendi arcus horarũ ⁊ veritatẽ diuisionis ꝓpter horas inueniendas necipedit nec transmutat. Protraxerã enĩ infra circulũ cancri versus centrũ tabule vnũ eq̃distantẽ ad sex grad⁹. Et aliũ extra circulũ capricorni siliter equidistantẽ ad sex. Et sup hos duos ⁊ mediũ equinoctialem: cõstitui horas illas put cõueniens erat. Hoc aũt ꝓpter aliq̃ feci de q̃bus postea mentio fiet.

SEd q: indicioꝝ auctores aliq̃ equatiões aspectuũ: ⁊ directionũ sup horas tpales ⁊ eaꝝ ptes sicut ⁊ domoꝝ equatões puti coꝝ appet opib⁹ expresse fundauerũt. Idcirco ut hic mod⁹ in instrumento vltro se nobis offerret hanc diuisionẽ ingeniat⁹

fui qualibet enim portionē triū circulorū iam notatorꝫ inter arcus horarū interceptā sub orizonte in quinque partes equales sū partit⁹. Et per quelibet tria puncta triū harum partiū in his tribus circulis sibi correspondentium arcus circulorꝫ modo quo in horis fiebāt protraxi. Deinde ponēdo pedem circini imobilē supra centrū qd pro polo posui extendi periferiā: et protraxi arcus circulorꝫ multorꝫ a summo arcuū horarꝫ usque deorsū ex trāsuerso secādo eos quasi ad distantiā graduū binorꝫ: et hoc in hūc modū. Duo quidē prima spacia duarꝫ horarū per arcus circulorꝫ trāsuersales secta erant sicut dixi necnō et eadē dispositiōe et mensura duo tertia et duo quinta: sed duo secūda duab⁹ horis deputata: et duo quarta: et duo sexta spacia unā habebāt inter se mensurā et dispositionē: a predictis tū in mensura quasi uni⁹ grad⁹ cōstrictionis et dilatatiōis circini differentes. Ita qd quilibet arcus trāsuersalis duas horas copulans in arcū hore cōmunē sic terminabat qd in medio duorꝫ arcuū trāsuersaliū coalternorū ex parte alia finē habebat in hūc modū. Et hi trāsuersales arc⁹ ad maiorem promptitudinē operationis aspectuū et directionū prout in usu apparebit multū sūt expedientes. Et hec est dispositio figurationis mee tabule in una suarum facierū. 1

PRopter quandā opinionē de domib⁹ et aspectib⁹ que forsitan a rationib⁹ suis nō est penit⁹ exclusa quāuis ab auctorib⁹ nō exprimatur. Figuraui faciem tabule secūdā per modū quē dicā. Descripsi quidē in hac facie limbū primo equalē et protraxi duas diametros orthogonaliter se secantes sup centrū: et distinxi limbū per gradus et numeros sicut primū: deinde descripsi infra hūc limbū equinoctialē circulū primo penitus equalē: et postea figuraui orizōtē ad latitudinē machinie mō quo dixi: et per cenith capitis eiusdem orizōtis et per verū oriens et occidēs descripsi circulū altitudinis quē propter sui magnitudinē qr infra tabulam ereā cōtineri nō poterat totus residuū usque in ligneā tabulam erectē cōiūctā trāsire feci. Et hūc circulū altitudinis per binos grad⁹ modo sibi cōueniēti diuidēdo per modū quo quilibet circul⁹ magn⁹ in planisperio sicut postea docebo de zodiaco diuidend⁹ est artificiose: et per quelibet duo pūcta diuisionū isti⁹ circuli altitudinis sibi opposita et per ambas sectiōes orizōtis et diametri que descēdit ab armilla que ē loco circuli meridiei: circulos magnos circūduxi. Et hoc mō in facie mee tabule figuratiōes cōpleui. ¶ Deinde accepi aliam laminā bene planatam et decenter fortem satis ad resistendum incuruationi et precidi eam circulariter ut infra

limbum alterius tabule contineri posset precise preter eminentiam vnius quam pro denticulo siue almuri deputaui. Postea pedem circini super centrum medium locaui et cum pede eius mobili circulum equinoctialem equalem illi qui in alia tabula circinaui quem per gradus diuisi. Deinde zodiacum secundum debitam eius declinationem sicut ars docet figuraui: quem taliter paraui ut infra ipsum quasi pro ecliptica linea poni essent alij circuli concentrici cum ipso ut gradus cum suis numeris possent signari. Descripsi etiam vnum circulum ad sex gradus eclipticе linee versus centrum tabule positam equidistantem: et alium extra eclipticam ad totidem. Illi autem qui equidistantes orizonti qui almicantarath dicuntur suo modo describuntur. Interiori autem horum equidistantium alium circulum cum ipso concentricum adiunxi versus eclipticam: ut graduum diuisiones ibi possent denotari. Exteriori vero equidistanti: plures adiunxi et largiores pro diuisionibus graduum et ut numerus eorum necnon et signorum nomina congrue possent ibi collocari. Deinde polo zodiaci secundum quod requiritur in tabula signato: circulum magnum per hunc polum et per ambas sectiones communes equinoctialis circuli et zodiaci circumduxi. propter quem perficiendum adiunctione alterius tabule indigebam et per centrum huius magni circuli lineam rectam equidistantem diametro que per sectiones iam dictas transit in continuum et directum protraxi: et huic protractioni necessarie sunt lignee tabule adiuncte propter longitudinem huius linee magnam. Postea diametrum tabule que descendit ab almuri orthogonaliter secando aliam que per sectiones dictas vadit: in continuum et directum protraxi: quousque hunc magnum circulum per duo equalia secaret. Deinde vnam harum medietatum vel utramque quia idem est huius magni circuli in nonaginta partes equales diuisi. Et extendi filum a polo zodiaci usque in quamlibet harum diuisionum et feci signa in illa equidistante longa que etiam hunc magnum circulum per equalia secat: in locis scilicet per que transit filum dicto modo extensum. Hoc est extendendo semper filum a polo zodiaci: ita quod predictas diuisiones tangeret necnon et illam longam equidistantem: et nunc ponebam pedem circini immobilem super quodlibet horum signorum in hac equidistante sic notatorum et extendebam pedem mobilem usque in polum zodiaci: et tali dispositione habita per omnia signa notata cum pede circini mobili totum zodiacum gradatim diuisi necnon et sibi coequidistantes hincinde ad gradus senos. Et hic est modus generalis diuidendi quoslibet magnos circulos et sibi equidistantes per gradus vel per alias portiones diuisione inequali que fit per circulos: sic enim alter per alterum diuidi potest quorum vnus per polos alterius vadit. Demonstrationem autem huius ponere non est hic locus. Est et alia diuisio zodiaci et omnium circulorum magnorum in planisperio que fit per lineas rectas: et

hac similit̃ vsus fui: ponebã enĩ rectã regulã vel filũ sup polũ ꝯodiaci ꝛ sup quãlibet diuisionũ eqnoctialis circuli per singulos gradus diuisi: ꝛ vbi regula vel filium ꝯodiacũ tangebat ibi notã feci: ꝛ ꝑ hunc modũ totam eclipticã lineã partitꝰ fui in gradꝰ: eodẽ modo alij circuli magni ꝑ lineas rectas diuidi pñt in suas partes ponendo. ſ. filũ sup polũ circuli diuidendi: ꝛ extendẽdo ipm̃ ꝑ partes eqnoctialis circuli quãtas habere volumꝰ vsq; in circulũ diuidendũ: ꝛ vbi circulũ diuidendũ pcusserit signabimꝰ ipm: ꝛ sic diuisio cõplebit̃ vsq; in finẽ. Sed ne aliqd qd circa diuisionẽ circuloꝝ cadit trãsgrediamur: addã adhuc aliqd modicũ circa diuisionẽ ꝯodiaci: q̃rendi sũt inquã eiꝰ poli ambo sic: numerabimus enĩ in eqnoctiali circulo ab altero duarũ sectionũ ꝯodiaci ꝛ eqnoctialis versus partes ꝯodiaci meridionalis ſm q̃titatẽ declinatiõis ꝯodiaci vbiq; nostra numeratio terminabit̃ signũ faciemꝰ: postea extendemus filũ a sectiõe opposita prime vsq; ad signũ factũ ꝛ vbi filũ diametrũ tabule secuerit: pũctũ ponemꝰ: q2 ibi ẽ polus vnus: deinde ab eadẽ sectiõe eqnoctialis ꝛ ꝯodiaci a q̃ iã extensũ erat filũ cõputabimꝰ eandem declinationẽ quã priꝰ: sed in pte opposita: ꝛ ꝑ locũ vbi cõputatio terminabit̃ extendemꝰ filũ a sectione a qua primo extensũ erat: quousq; diametrũ tabule incontinuũ ꝛ directũ ꝑtractã secet: ꝛ in loco huiꝰ sectiõis pũctum ponemꝰ: q2 ibi ẽ polus secũdꝰ. Deinde ꝑtẽ diametri int̃ ambos polos illos interceptã in duo eq̃lia diuidentes pedẽ circini ponemꝰ in medio: ꝛ extẽdemꝰ periferiam vsq; ad ambos polos ambasq; sectiões ꝯodiaci ꝛ eqnoctialis: ꝛ circũgirabimꝰ circinũ: ꝛ circulũ i hũc modũ ꝑficiemꝰ: ꝛ necesse qdẽ est q hic circulꝰ ꝑ illa quattuor pũcta transeat si figurationes precedentes competent̃ sint protracte: ꝛ protrahat̃ linea lõga per centrũ huiꝰ magni circuli eq̃distans diametro que ꝑ sectiones ꝯodiaci ꝛ equinoctialis communes transit: post hoc vna quarta huius circuli q ꝑ vtrũq; polũ ꝯodiaci currit diuidenda est in. 90. partes eq̃les: ꝛ ponẽdũ est filũ sup poluz ꝯodiaci circuli q quartã oppositã terminat: ꝛ extendendo ipm̃ in singulas diuisiones quarte diuise in gradꝰ: ꝛ vbicũq; filum illud diametrũ huiꝰ circuli secuerit ponende sunt note: ꝛ per has notas ꝛ ꝑ vtrũq; polum ꝯodiaci duci debet circulꝰ ꝑ quẽ ꝯodiacus est diuidendus: sed ut centra oĩuz horũ circuloꝝ magnorũ per quos ꝯodiacus habet diuidi inueniantur: partiẽda est medietas illiꝰ magni circuli q primo diuidebat̃ i. 90. partes: medietas eiꝰ inquã que ab vno polorum ꝯodiaci vadit vsq; in aliũ ꝛ ad instar eius debent fieri signa in illa equidistante longa: ꝛ illa signa per modũ quẽ supra narrauimus facta sunt centra oĩum illorũ magnorũ circulorum: ꝛ simili modo diuidẽ

pōt quilibet circulus in planisperio preter equinoctialem ⁊ sibi equidi-
stantes ⁊ p hanc artē similē diuisionē ȝodiaci i meā tabula examinaui
Postea vero stellas fixas p circulos magnos transeūtes p
polos ȝodiaci ⁊ per grad⁹ ȝodiaci qui stellis debebant
in longitudine: ⁊ per equidistantes eclipticę mō quo fi-
gurantur eqdistantes. scdm latitudines stellarū: in tabu-
la ista locaui: elegi inquā stellas notabiliores ⁊ quibus
in iudicijs idiget magis: ⁊ de vnaqq quadragintaocto
imaginū que poni poterāt ad min⁹ vnā stellā vel aliquā do plures po-
sui: deinde ex ista tabula oēs partes superfluas extraxi ⁊ voluellū pfe-
ci intime pscrutatū: in quo qdē stella qlibet que in terra mea pōt appa-
rere locari poterat cōpetent. ȝodiacus aūt in hoc volnello erat quasi du-
plicatus: ita q vn⁹ erat lat⁹ circul⁹ in cui⁹ vni⁹ marginis termino linea
ecliptica cū suis diuisionib⁹ ⁊ numeris erat descripta: ⁊ in alteri⁹ mar-
ginis eiusdē lati circuli termino: alius erat circul⁹ cū suis diuisionibus
ad ecliptica distans ad sex gradus: tāte eni latitudinis erat ille latus cir
culus qui vn⁹ erat ȝodiacus: q sex gradus precise ab ecliptica interius
continebat: ali⁹ aūt ȝodiac⁹ p sex gradus silr ad ecliptica exterius dista
bat ⁊ h ȝodiac⁹ tante amplitudinis erat qd diuisiones graduū ⁊ nume
rus eo p quinarios auct⁹ necnō ⁊ noīa signo cōgrue poterant collo-
cari sicut ante narraui: ⁊ spaciū inter hos duos ȝodiacos contentū eua
cuaui: pter quasdā pticulas que ambos ȝodiacos extra situs suos trās-
mutari nō sinebant: ⁊ silr preter quasdā pmas cuspides stellis qbusdā
deputatis: ⁊ hic erat modus per quē meū instrumētū operatus fui: po-
stremo vero voluellū ⁊ tabulā cū clauo conuenienti aptaui: ⁊ sic totum
astrolabiū meū compleui: de dorso aūt astrolabij non curaui qz qua-
drans vnus magnus plus valet ipo ⁊ veracior est vsus eius.

Et postq̄ de cōpositione astrolabij nostri expediti sum⁹
conueniens mihi videt aliq subiungere de vsu eius ⁊ iu
uamēto: omissis igit multipharijs multimodisq sup eo
capitulis per diuersos tractat⁹ dispersis: illud tantillū qd
mihi superaugendū occurrebat modo quo possū melio-
ri exprimā ⁊ docebo: preintelligendū est aūt vnuz cuius
discussio nullaten⁹ est negligēda: ⁊ ē qd circa horaz acceptōes cōtingit
nos aliqñ decipi nō recolentes de diuersitate dierū ⁊ horaruz ad quas
equant cursus planetaz ⁊ horaz q p instrumēta accipiūt: ad quas qdē
ascendēs ⁊ reliq dom⁹ necnō ⁊ aspect⁹ planetaz eq̄ri precipiūt: est eni
int eas diuersitas aliqñ maior aliqñ minor ⁊ aliqñ nulla: sicut testat pto

lemeus et geber et alij magistri pbationū oēs: albategni tñ nos docet expressius qualiter canti esse debem⁹ in inuādo nos cū hac diuersitate: ut appa ret tricentesimoqrto capitulo libri sui dicā aūt et hic sub breuilogo quō pcedere debeam⁹. Siquidē hora sit cognita q̄ p instrumentuz aliqō sit deprehēsa: ad q̄s inuenire voluerim⁹ vera loca planetarū: si aūt ē hora temporalis vel in eq̄lis: tunc reducēda est ad eq̄lē sicut alibi dicet: hora inquā taliter cognita: nos accipiem⁹ eq̄tionē dierū in tabulis ascēsionuz circuli directi q̄ ponit in directo gradus in quo est sol in illa hora et hoc cum additione mo⁹ octaue spere: et illaz equationē dierū reductā in tē pus horaꝝ sicut scis: a tempore hore cognite subtrahem⁹: et cuz residuo loca plāetaꝝ inuestigabim⁹: et he hore sic examinate vocate sūt hore eq̄tionis: hore aūt q̄ per instrumenta accipiūt, put tñ effecte sūt eq̄les: nominate sūt hore regionis et ad has horas equat ascendēs et reliq̄ dom⁹ Si aūt loc⁹ planete notus sit sicuti locus cōiūctionis aliquoꝝ planetarū vel oppositiōis eoꝝ: aut introitus planete cuiuslibet in quēlibet gradum signi cuiuslibet et horam qua hoc erat vel fuerat velim⁹ inuenire: tūc horis paduentū stelle ad locū pdeuntibus: addere debemus equationē dierū scđm modū antedictū: quēadmoduz prius cum hora nota eēt et locū stelle inuenire vellem⁹: eq̄tionē dierū ab horis illis subtraxim⁹: et sic examināde sūt hore ut sciam⁹ q̄ sunt hore eq̄tiōis et q̄ regionis: cām aūt hui⁹ diuersitatis inf has horas duplices satis declarāt ptholemeus: geber: albategni: abrahā et ceteri magistri cōsiderationū: ppter qō supfluū mihi videbat ipam hic posuisse.

¶ Qualiter loca planetaꝝ p astrolabiū nostrū ueniantur scđm estimationē ppinquā veritati: tā in longitudine q̄s in latitudine.

SI vo locū planete cuiuslibet per hoc astrolabiū libuerit inuestigare: cum nobis apparuerit: ei⁹ eleuationē supra orizontem cū quadrante vel aliquo equalente instrumēto alio accipiem⁹: deprehendem⁹ etiā cū hoc in directo cuius partis oriçontis sit ei⁹ eleuatio: et hoc a quibusdam appellat: cenith stelle: hoc aūt non solum valet ad istud ppositū imo etiā ad multa alia: maxie cū stella p quā volum⁹ negociari est, ppe circulū meridiei: qr tūc eadem eleuatio diu durat: vnde si sola eleuatione essem⁹ contēti: contingeret nos aliqū in acceptiōib⁹ horaꝝ et gd⁹ ascēdētis: et domoꝝ: et alioꝝ multū errare: ppē qō necessariū mihi videt hēre aliqō instrumētū p qō stelle eleuatio: necnō et ei⁹ cenith: siue quantū distat a linea meridiei hincinde: siue a circulo altitudinis q p

verū oriens et occidens transit: simul q̄tum deprehēdi: et fortassis p quādam locationē quadrantis vni⁹ magni super marmor aliquod planum vel super tabulā ereā magnā modo sibi debito et conuenienti hec vtraqꝫ scilicet eleuatio stelle cuiuslibet: et eius genith: de facili possent simul inueniri. ¶ Accepta igit̄ eleuatiōe planete cuiuslibet necnō et eius distātia a linea meridiei. maxime cum ꝓpe meridiei lineam steterit: querendum est simile huius vtriusqꝫ in almicantarath et azimut nostre tabule et ibi ponenda est nota: deinde hora considerationis facta situs hoc voluellum modo quo requirit hora considerationis: et nūc considerādo notā ante factā: in directo cuius signi et gradus ceciderit: quia in illo gradu erit tunc planeta et hoc cum motu octaue spere: et eo ipso latitudo planete habebit̄: septentrionalis sit vel meridiana: necnō et per estimationē ꝓportionandi poterit haberi quantitas latitudinis satis precise dūmō latitudo planete maior sex gradib⁹ nō sit: si enī maior eēt difficile esset per nostrū instrumentū eius quantitatē precise inuestigare: placuit aūt mihi latitudinē ꝫodiaci tātū ad sex grad⁹ hincinde extendere: ꝓpter latitudinis partes cui⁹ et facili⁹ inueniēdas mā in paucioribus via magis: et iterū qꝛ latitudine astrū supioꝝ planetarū de quib⁹ in iudiciis maior est vis facienda: infra illa continent̄: et si latitudines inferiorum aliquę possent esse maiores. tā̄ quātū hoc valeret ad iudicia etiā per instrumentū nostrū possēt inueniri et docē qꝛ p ipm possem⁹ inuenire qs planetarū sup aliū eleuaret̄.

Directiones etiā et retrogradationes et stationes planetarū per hoc instrumētū inuestigare possum⁹: facto enī interuallo conuenienti int̄ duas cōsideratōes: notent̄ eorum loca queadmodū de loco planete inueniendo iam ante narraui: et p hoc palā apparebit si idē grad⁹ ꝫodiaci duabus considerationibus debet̄: quia tūc est planeta stationarius: an si secun de consideratioi respondeat gradus gradum prime considerationis precedēs: qꝛ tunc retrogradabit̄: et si sequens direct⁹ ē.

¶ De aspectib⁹ planetaꝝ inueniendis scdm mentē ptholemei et albumaçar et alioꝝ quā plurium.

Apud artis astrologice periciores vnanimis ē cōcordia: qꝺ planeta in exordio dom⁹ cuiuslibet cōstitut⁹ principium dom⁹ tertie succedentis in serie domoꝝ: et dom⁹ vndecime antecedētis initium: aspectu sextili aspicit: ꝓijcit quoqꝫ trini aspect⁹ radios sup initiū dom⁹ quinte sequētis ipam et sup initiū domus none ante ipam: sūt etiam

proiectiones radiorum quarti aspectus eiusdē planete sup decime domus
precedentis ⁊ quarte subsequētis incboamen. Quo circa domibus equa
tis scdm terre latitudinē prout in capitulo suo cōtinet: eo ipso piectiões ra
diorum aspectus cuiuslibet planete scdm modū predictū constituti habe
bunt. Si aūt stella in initio nullius domus extiterit sed intra: solas qd pij
cit radios aspectus scdm quandā pportionē sup gradū domus illius cui
aspectus ille cōpetit scdm constitutionē antedictā: gradum dico q se hz
in tali pportione ad domū illā tota cuius est gradus sicut gradus stelle se
hz ad domū suam: sumēdo videlicet domū ad gradus ascēsionū relataz
put quelibet partes horarū duplicatas cōtinet. Sed ut huius pportiōis
adinuentio nobis facilis sit ⁊ expedita: p instrumentū nostrum ad hec
⁊ ad alia excogitatū opandū ē in hūc modū. Si stella cuius aspectus q̄rit
⁊ domus ad quā aspectus eius dirigit: inter gradū ascendentē ⁊ angulū ter
re fuerint: ponendū est exordiū domus in qua stella est sup lineā angu
li terre: ⁊ considerandū est vbi tūc sit gradus ascendens: postea moueat
voluellū: ita q gradus stelle super angulū terre cadat: ⁊ respiciat q̄ peruē
nerit gradus ascēdēs: ⁊ notanda est diligentissime eius elongatio a loco
considerationis pmo: ⁊ hoc p diuisiones factas in instrumento ⁊ p par
tes earundē diuisionū. Deinde ponendū est initiū domus cui aspectus di
rigit sup lineā anguli terre: ⁊ iterū notandus est locus ascendētis. Postea
moueat volluellū: ita quod tāta sit distātia gradus ascēdentis a loco iam
notato: quāta fuit elongatio eiusdē a loco cōsiderationis in pma acce
ptione distantie: ⁊ gradus q iam lineā anguli terre tetigerit: erit gradus in
quē cadet aspectus. ¶ Si vero eadē stella. s. ⁊ domus quā aspicit ipsa inter
terre cardinē ⁊ gradū occidentē fuerint: ponat principiū domus in q̄ est
stella sup lineā anguli terre ut prius: ⁊ signet arcus sup quē cadit nadyr
gradus ascēdētis: ⁊ ad hanc signationē multū valet inequalis termi
natio arcuū trāsuersaliū in aliquos arcus horarum: postea moueatur vol
uellū quousq gradus stelle lineā anguli terre tangat: ⁊ notet remo
tio nadyr gradus ascendētis ab arcu signato: deinde ponat initiū domus
ad quā dirigunt radij sup angulū terre: ⁊ fiat opatio penitus eiusdē mo
di in hac quarta cū nadyr ascēdentis sicut prius dixi de ipso ascenden
te: ⁊ sic inuenient gradus aspectus per casū eius super angulū terre. ¶ Si
aūt stella in prima quarta steterit: ⁊ domus ad quā vadit aspectus in se
cūda: collocādū est exordiū domus stelle sup angulū terre: ⁊ p motū vol
uelli notet numerus diuisionū ⁊ partiū earum p distantiā gradus ascendē
tis qualia in principio diligentissime notari precepimus: nobis se offert
deinde initiū domus cui radij transmittantur sup angulū terre collocet

d

⁊ arcu positionis nadyr grad⁹ ascendentis diligenter signato: elongetur ipsum ab eodem arcu ad similitudinē distantie duoꝝ locorum in prima quarta signatoꝝ: hoc est scḋm talem numerū diuisionū: ⁊ partiū earum elongabitur nadyr ab arcu iam signato versus oriens: qualis erat numerus diuisionū ⁊ eaꝝ partiū in distentia duorū locoꝝ in quarta p̄ma signatorū content⁹: ⁊ grad⁹ qui tūc super angulū terre ceciderit: erit gradus aspect⁹ stelle. ¶ Sed si stella in secunda quarta permanserit: ⁊ domus q̄ aspicit: in prima: ꝑmutāda est ecōuerso opatio iā posita. Inueniā enim distantiā primā per nadyr in q̄rta secūda: deinde accipiā ei similē per gradū ascendentē in prima ⁊ sic cadet grad⁹ in quē figunt̄ radij sup lineā anguli terre. ¶ Intelligēdū autē ꝙ inuentis gradib⁹ aspectuū in arcu q sub oriçonte fuerit: p eosdē haberi poterunt grad⁹ aspectuū supra oriçontē: gradus enī trini aspectus ex vna parte gradui sextilis aspectus ex alia parte opponit̄: ⁊ nardyr gradus sextilis aspect⁹ hinc: est ipse gradus trini aspect⁹ illinc: ⁊ grad⁹ quarti aspect⁹ dexteri: opponitur gradui quarti aspectus sinistri. Quia ad insiar hui⁹ si gradus stelle cuius aspectus querit̄ sup oriçontē permanserit: negociandū est cū nadyr ei⁹ dē grad⁹ loco ipi⁹ g̃d⁹ stelle: ⁊ etiā cū nadyr exordij dom⁹ ad quā dirigunt̄ radij si dom⁹ illa supra terrā ꝑmanserit: proiectiones enim radiorū in oppositis quartis eq̄les sūt. ¶ Amplius si stella cui⁹ aspect⁹ q̄rimus latitudinē habuerit: dabim⁹ ei locū in nostro instrumēto deinde scḋm eandē doctrine viā quā supra traditū est procedendū.

Opus etiā directionū ꝑ idem instrumentū explere possumus satis ꝑmpte. Situabo enī volucllū ad similitudinē celi in hora ad quā volo dirigere: ⁊ considerabo primo vtrū locus significatoris vel grad⁹ quem placet dirigere sub oriçōte fuerit vel supra: q̄ si sub: accipiā locū illiū siue gradū: ⁊ signabo lineā vel arcū in tabula inferiori super quē stat locus ille vel gradus in illa situatione: signabo etiā locū almuri in limbo: postea mouebo volucllū ut decet quousq̧ locus in quē terminat̄ directio cadat sup eundem arcū signatū vel lineā: ⁊ iteꝝ notabo locū almuri in limbo: ⁊ gradus int̄ duo loca in limbo notata contenti: erunt gradus directionū. Si vo locus significatoris siue gradus dirigēdus nec sup arcū nec sup lineā ceciderit: sed in spacio: cōsiderabo habitudinē grad⁹ vel loci significatoris ad arcū proximū vel lineā: ⁊ ad hoc vtiles sunt illi arcus trāsuersales secantes arcus horaꝝ: ⁊ signabo locū almuri in limbo ut prius: deinde ponā gradū in quē terminat̄ directio in sili habitudine ad eundē arcum vel lineā ⁊ iterū signabo locū almu-

ri in limbo: et grad⁹ inter duo loca limbi signata intercepti erunt gradus directionū. Si autē locus significatoris siue grad⁹ dirigend⁹ supra orizontem fuerit: similiter et locus termini directionis huic significatori correspondētis siue supra orizontē fuerit siue sub in quolibet istorū vtendum est gradib⁹ oppositis: et tunc operandū est scdm iam traditā doctrinam Sed si locus significatoris sub orizonte cōstitut⁹ latitudinē habuerit: notād⁹ est arcus vel linea vel spaciū qd illi latitudini correspōdet et vlterius procedetur ut dixi: et si locus significatoris supra orizontem cōstitutus latitudinē habuerit: accipiendus est gradus oppositus in opposita latitudine: et negociādū ē ut prius. ¶ Scientia autē ascensionū signorū inter celi quartas eadem est cū scientia directionū: ppter qd scito vno: scitur et reliquū sufficiat igitur alterū p vtroq3 accepisse.

Non lateat autē nos q in inuestigatiōe eqtionis cuspidū domorū: aspectuūq3 stellarū errantiū ingsitiōe precisa: necessariū est semp cū additione motus octaue spere loca planetarū oīuz coeqre: ut loco solis p hāc additionē examinato: horas precise possim⁹ habere: et cuspides domorū duodecim: et sic vlteri⁹ aspectuū grad⁹: post inuentionē vero oīuz subtrahenda est eadē equatio octaue spere tā de cuspidibus domorū quā de locis planetarū oīuz qb⁹ addita fuerat quā etiā de gradib⁹ aspectuū p premissaz doctrinā inuentis: et sic remanebūt pdicta oīa cū oī precisione pfecte examīata: eodē mō faciēdū ē in directionib⁹: palā est eni intuēti qd cū hore et signorū ascensiones et alia que p hec inueniunt supta sint respectu çodiaci spere none: et iudicia respectu çodiaci spere octaue et hoc opus iā dictū neglexerim⁹: in errorem turpem incidemus: si tn iudicia astrologie scdm habitudinē locorū stellarū ad sperā nonā tradita sint: et hoc declararet veritas expertorū. multo magis placet mihi ut loca planetarū cū aspectib⁹ suis et domib⁹ duodecim et alijs p additionē mot⁹ octaue spere verificata remaneāt sine aliq posteriori subtractione eiusdē superueniente.

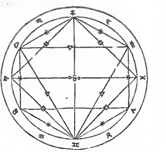
¶ De aspectib⁹ p modū aliū.

Si vo aliq3 libeat domos coequare et aspect⁹ et alia p modū illū scdm quē imaginamur emisperiū diuidi in ptes eqles p magnos circulos trāseuntes sup ābas sectiōes meridiani circuli et orizōtis: circulū altitudinis q p oriens et occidēs vadit vniformiter diuidēdo: qr forsitan hic mod⁹ aliqb⁹ rōnabilis videret: tūc aptet voluellū sup faciē tabule huic imaginationi correspondentē: et disponat ita q grad⁹ ascen

dens in hora illa ad quā domos ꝛ aspectus equare volumus:cadat su
per partem oriçontis orientalem:ꝛ quia circuli illi magni per sectiones
dictas transeuntes distant ad gradus binos:numerabimus a parte ori
çontis orientali versus terre angulum quindecim arcus illorum cir-
culorum magnorū: qꝛ hi prime domui debent:ꝛ vbi arcus sextusde-
cimus çodiacū secuerit:nō moto voluello extra dispositionē positā:ibi
erit initiū secunde dom⁹:silr mō faciendū est de tertia ꝛ de quarta ꝛ de
omnib⁹ alijs:ꝛ hic est modus equandi domos scdm hanc viā. ¶ Aspe
ctus etiā est facile scdm hunc modū inuenire. Considerand⁹ est grad⁹
çodiaci in quo est planeta cuius aspectus querim⁹ ꝛ notandus est cir-
culus in inferiori tabula pergens sub hoc gradu: ꝛ si planeta latitudi-
nem habuerit:fiat scdm ꝙ ei debet:ꝛ semp notet circulus transiēs sub
ipo:ꝛ ab hoc notato circulo numerabim⁹ hincinde triginta de illis cir
culis:ꝛ vbi tricesimusprim⁹ çodiacū percusserit:ibi erit aspectus sextilis
illius planete:hinc dexter hinc sinister:silr ab eodem notato circulo
computabim⁹ quadragintaqnqꝫ de circulis illis: ꝛ vbi quadragesimus
sextus çodiacū tetigerit:ibi quart⁹ aspectus:silr faciem⁹ suo modo de
aspectu trino:vel accipere poterimus nadyr sextilis aspectus vtriusqꝫ:
qꝛ idem erit vtrobiqꝫ:cum enī circuli illi oēs magni sint: de necessitate
transibunt semp per grad⁹ çodiaci ꝙ sibi inuicē opponunt. ¶ Directio
quoqꝫ facilis est hac via:notabo enim circulū super quē steterit signifi
cator vel locus vnde directio principiū capit:ꝛ signabo locū almuri in
limbo:deinde vertā voluellū quousqꝫ terminus directionis sup eundē
notatū circulū ceciderit:ꝛ iterū signabo locū almuri in limbo: ꝛ tunc cō
putabo grad⁹ limbi inter illa duo signata loca contentos:quia hi sunt
gradus directionum.

¶ De aspectibus scdm cōmunitatē astrologorū ꝛ specialr scdm albategni.

E St ꝛ modus terti⁹ in aspectib⁹ accipiēdis qui a quā plu
ribus prim⁹ habet tāqꝫ a plerisqꝫ philosophis auctoriça
tus: ꝛ est per gradus equales qui sunt çodiaci: vniformi
ter accepi⁹:ꝛ hoc esse verum affirmat albategni in quin
quagesimoquarto capitulo libri sui : nisi stella cui⁹ aspe
ctus querītur latitudinē habuerit aliqualē ab ecliptica
linea:vnde si nullam latitudinē habuerit:statim aspectuū grad⁹ appa-
rebunt:stella enī hoc modo in principio arietis constitua aspectu sexti
li aspicit principiū geminoꝝ ꝛ pncipiū aquarij:ꝛ simili modo de alijs
aspectibus ꝛ hoc ꝑ singulos grad⁹ orbis signoꝝ:ut pꝫ in figura seqnti.

Qđ siquā latitudinē habuerit stella: parū poterit hoc ipedire etiā si latitudo posset esse. 10. graduū: q̄z vix faceret hoc diuersitatē in aspectibꝰ de. 30. minutis vniꝰ grados: sicut apparere pōt experienti: ꝛ hoc solū cōpetit sextili aspectui trino: modꝰ eni imaginandi maneries aspectuum in hac intentione talis est: qđ imaginandꝰ est circulꝰ magnus transiens per stellā cuius aspectus querimꝰ secet lineā eclipticā ꝫ in duo media: hoc pacto ꝙ ab vna illarū sectionū vsq̧ ad stellā sint gradꝰ. 60. de gradibꝰ illiꝰ magni circuli: ꝛ gradus çodiaci q̄ sūt ab illa eadem sectione vsq̧ ad gradū çodiaci in quo ē eadem stella in longitudine quāuis in latitudine sit extra sunt gradus çodiaci qui sextili aspectui debent: ꝛ cum oēs circuli magni in spera secent se per equalia: necessariū est ut a loco stelle eodem vsq̧ ad sectionē aliam sint gradus. cxx. de gradibus eiusdē magni circuli: ꝛ a gradu stelle eiusdē in çodiaco vsq̧ ad illā secti

onem secundā gradus zodiaci contēti sūt eius aspect⁹ trinus: hoc mō imaginari possum⁹ sextilem aspectū duplicē similiter ꝛ duplicē trinū: quia vo aspectus imaginatio scḋm hanc radicē quātacūq; sit stelle latitudo nullā facere pōt diuersitatē qꝛ semp. 90. grad⁹ zodiaci hincinde numerati duplicē quartū aspectū continebūt precise: sectiones eni due zodiaci ꝛ circuli magni transeuntis per stellā distare debēt in aspectu isto ab eadem stella. 90. gradib⁹ a gradibus illius circuli magni: ꝛ similr a gradu stelle in zodiaco per totidē gradus zodiaci idest. 90. ambe eni sectiones predicte poli sūt illi⁹ circuli qui vadit p polos zodiaci ꝛ p stellam ꝛ p zodiacū signando in zodiaco locū stelle in longitudine. Sed ut diuersitatē illā quāuis modica sit valde ꝛ parui impedimenti: que ppt latitudines planetarū accidit: p instrumentū facilime possim⁹ dinoscere: adiungā hic quoddā impertinēs qḋ tñ in meo instrumēto competenter posset figurari in loco paruo ꝛ lineis paucis sine arcubus: sed qꝛ instrumentū hoc op⁹ supplere valens ꝛ ampli⁹ magne quantitatis ꝛ figurationis exquisite habui: idcirco ad illo supplemēto supsedi in hoc instrumento ꝛ astrolabio vniuersali qḋ alio noie saphea vocatum est. ¶ Quotienscūq; igit̄ p hoc instrumentū grad⁹ aspect⁹ sextilis modo iā dicto inuenire libuerit: computandū est in regula que sup hoc instrumētū mouetur vocata in tractatu hui⁹ instrumenti orizon obliqu⁹: cōputandū est inquā a medio loco illius regule vbi clauus ponit̄ versus alterā extremitatū ei⁹ sexaginta gradus: ꝛ ibi in acuitate illi⁹ regule faciā notā deinde mouebo hanc regulā ita qꝛ nota illa tm̄ distet ad equinoctiali in instrumento illo descripta quāta est latitudo stelle cui⁹ aspectū quero ꝛ hoc cōputando in arcubus illis qui reuolutiōes vocantur ibi: ad similitudinē latitudinis stelle: ꝛ illi arcus sūt loco circulorꝫ parallelorū in illo instrumento: ꝛ tūc trāsferā notā in iedrilam: postea considerabo arcū circuli secātis equinoctialē ppe quē vel in quo stat nota illa: ꝛ sunt illi arcus vocati ascensiones in tractatu illi⁹ instrumenti: ꝛ quot fuerint gradus ꝛ partes eorū ad hac nota vsq; ad diametrū q̄ venit a polis equinoctialis linee cōputādo per arcus illos qꝛ ascensiones vocant̄: tot gradus zodiaci correspondebunt sextili aspectui stelle q̄sito: ꝛ talis aspect⁹ sextilis est sp minor. 60. gradib⁹: ꝛ quanto sextilis minor est sexaginta: tanto trinus eiusdē est maior. 120. ita qꝛ sextilis ꝛ trinus semp in oppositis gradibus cadūt: ꝛ idem de vtroq; sextili: ꝛ de vtroq; trino. De aspectib⁹ igit̄ hec sint dicta. ¶ De inuentiōe aūt grad⁹ ascēdentis reuolutionū annorꝫ tam mundanorꝫ quā natalitū p hoc instrumentū necnō ꝛ de alijs multipharijs de quib⁹ per idem instrumentū negociandū so

ret cum in diuersis tractatib⁹ sufficienẽ sint expressa: nugatoriũ mihi visum erat hic replicasse: pro tãto igiẽ apocopata vlteriori prolongatiõe scripture huic opusculo terminũ hic statuã.

Placeat ergo vestre philosophice discretioni frater vuilhelme istud mee puerilis excogitationis tantillũ qḋ ne vobis esset fastidio ita succincte ꝑcindere studui sperãs in vestro magno intellectu ⁊ ꝑclaro qḋ melius me scire-tis intelligẽ quã ego memetipm exprimere valerẽ. Porro sciatis absq; dubio ꝙ si me adhuc viuũ fore cõtingeret ad his maiora amore vestre beniuolẽtie me promptũ inuenietis. Valeat ꝑ vestra dilectio que deo annuente mei nequaq; obliuiscaẽ.

Expletũ est hoc opusculũ ab hanrico bate in villa machlinensi: luna cõiuncta ioui in domo septima: ascendente leone. Anno dñi. 1274. quĩto idus octobris: ad petitionẽ fratris vuilhelmi de morbeca ordinis ꝑdicatorũ: dñi pape penitẽtiarij ⁊ capellani.

Volentes qdẽ vera loca planetarũ coequare ꝑ instrumẽtum nostrũ ad hoc specialiter ingeniatũ sic ꝑcedem⁹: cũ sit ibi circulus vnus locabilis scḋz diuersos situs ⁊ dislocabilis: q cõmune gerit officiũ equantis quinq; planetarũ: saturni videlicet iouis martis solis ⁊ veneris: Si de sole sit intentio: illam partẽ hui⁹ circuli vbi descripta est aux locabim⁹ scḋm illud foramẽ sup qḋ descripta est aux solis: ⁊ partez oppositã in opposito foramine: tunc ergo cõsiderato argumento solis ad horam datam ex tabulis toletanis aut consimilibus super octauã speram fundatis extracto: consimilem numerum in hoc circulo equãte ab auge videlicet incipiendo vbi numer⁹ terminabiẽ notã faciem⁹: postea a centro claui infixi in medio instrumẽti filũ extendentes ꝑ notam in circulo equãtis signatã: vsq; in orbẽ signorũ q est limbus instrumenti directe ꝑtrahem⁹: ⁊ locus quẽ filũ hoc mõ extensũ in limbo seruerit: ẽ ver⁹ loc⁹ solis in octaua spera. Est eni instrumẽtũ hoc sup mot⁹ planetarum ad octauã sperã relatos ingeniatũ ⁊ radicatũ: scḋm ꝙ açarkel ⁊ alij cõsideratores quãplures tabulas suas fundauerũt: ut patz in tabulis toletanis: nouariensibus: herfordensibus ⁊ alijs pluribus. Ptholeme⁹ vero: ⁊ geber: albategni: abrahã q; iude⁹: ⁊ açophi⁹ ceteri quoq; magistri ꝓbationũ ⁊ maxime oriẽtales astronomi mot⁹ planetarũ sm nonã sperã cõsiderãtes radices suas sup hoc fundauerunt: ⁊ hoc pz in

tabulis ptholomei: albategni ꝛ abrahe: in tabulis pisanis ꝟuintonien
sibus ꝛ alijs: ꝓpter qđ ꝛ iudicia sua ad instar huiꝰ protulerūt: ut apparet
precipue in principe iudiciorū albumaçar: ꝛ hi oēs motū octaue spere
diuersū posuerūt a priorībꝰ: hi enī ipm posuerant vniformē sup polos
zodiaci: alij vero circulos paruos imaginatos sup capita arietis ꝛ libre.
Et quāuis hoc nostrū instrumentū sup octauā sperā fundatū sit: nihilo-
minꝰ valet ad motꝰ planetaꝝ hac secūda via coequādos q̄ est scđm no
nā sperā. ¶ Si igit placuerit hac secūda via locū solis inuenire ex tabu
lis ad hoc constitutis: ut sūt tabule machlinenses: vel pisane: argumen
taꝫ solis accipiamꝰ ꝛ negociū vlteriꝰ per oia eo mō q̄ ꝓdocui: ꝛ locū so
lis in orbe signorū sic inuentū diligent notabimꝰ ꝛ seruabimus vł scri
bemus: deinde augem solis in octaua spera put in tabulis toletanis
aut alijs consimilibus ponitur de auge solis scđm nonam speram tem
pori dato cōgruente inueniemꝰ: ꝛ residuū loco solis iā inuento quē di-
ligenter seruari preceperā addaẽ: ꝛ sic habebimꝰ quesitū: verbi gratia.
Aux solis in octaua spera ē duo signa. 17. gradus. 50. minuta. Aux vo
solis in nona spera sit pro tempore dato: duo signa. 29. gradus. 13.
minuta: de hoc igitur numero priorem subtrahamus: ꝛ relinquuntur
vndecim gradus vigintitria minuta: quos gradus ꝛ minuta loco solis
scđm dictum modum inuento ꝛ seruato addamus: ꝛ hoc est quesi-
tum. Est etiā aduertendum qꝛ mouet octaua spera scđm posteros magi
stros pbationū vniformiter in. 70. annis gradu vno. ꝛ huc motū sequū
tur auges planetarū quare scđm exigētiā temporis rectificant̄ de auges
relate ad sperā nonā: ꝛ hoc pro quibuslibet. 70. annis in gradu vno: ꝛ pro
centū in gradu vno ꝛ. 25. minutis: ꝛ pro. 20. annis in. 17. minutis: ꝛ pro
anno vno in. 51. secūdis: ꝛ ad instar huiꝰ oportet illud additamentum
de quo exemplū iam posui pro suo tpe verificari.

¶ De eqŭtione saturni: iouis: martis ꝛ veneris p instrumentū.

Verum aūt locum saturni in octaua spera si per hoc in-
strumentū placeat inuestigare sic est negociandū: circu-
lum illū trāslocabilem q pro equante seruit locabimus
suo modo respectu augis saturni in instrumento descri
pte sicut precepi fieri in sole: aptabimus etiā epiciclū sa
turni sic: rotunditatē illā siue rōdellū qui est in termino
lamine deferentis epiciclū ponemꝰ itaqꝫ foramē in eo factū sit indire-
cto foraminis qđ ē in centro principalis instrumenti: ꝛ vertimꝰ huc ron
dellū ita qđ cētrū equātis saturni in ipo rondello signati directe cadat
vsus augē saturni: ꝛ tūc rōdellꝰ spōte locabit̄ q se: qꝛ canilla q̄ in subteri
ori parte rondelli infixa ē ingredieẽ foramē sibi coaptū: ꝛ tūc firmetur

rondellus cũ clauo principali qui in medio capitis sui centrũ portat orbis signoꝝ ꝛ hec oĩa apparent facilia sola inspectione instrumenti. Ex tabulis igiť tolosanis aut consilib⁹ cẽtro saturni extracto ab auge equãtis incipiendo ꝯsimilẽ numerũ ꝑm successionẽ numeri diuisionũ in ipso equantis circulo cõputem⁹: ꝛ vbi numerus finierit fiat signũ: post ea a centro equãtis in sculpto in rondello filũ extendať vsqꝫ in signũ factum in equante: ꝛ sub hoc filo sic extenso voluať epiciclus: ita ut aux eius ꝛ oppositum augis epicicli directe cadant sub ipso. Argumentũ etiã saturni mediũ per tabulas inuentũ considerantes: ad similitudinẽ ei⁹ in epiciclo saturni computabimus ꝛ vbi terminauerit cõputatio: singulã que sup epiciclũ vertiť cõgrue aptem⁹ corpore epicicli imobili ꝛ quieto ꝑmanente: reporteť igiť filũ ꝛ extendaťa centro claui directe ꝑ signũ in singula ꝛ figuratũ vsqꝫ in orbẽ signoꝝ: ꝛ locus orbis signorũ quẽ filũ designauerit ẽ verus locus saturni in octaua spera. ¶ Si vero libuerit opus nostrũ ad secundã sectã ꝑmutare: ꝛ locũ saturni scđm illi⁹ secte radices ꝑ instrumentũ nostrũ equare: extrabam⁹ centrũ saturni ꝛ argumẽtum ex tabulis machlinẽsib⁹ aut pisanis vel cõsimilib⁹ que scđm nonã speram currunt: ꝛ negociemur vlteri⁹ scđm eundẽ modũ penitus quem statim predocui de saturno: ꝛ postq̃ꝫ locus saturni ꝑm hoc inuent⁹ fuerit in orbe signorũ reseruet diligenter: ꝛ tandem fiat eidẽ talis additio qualẽ ante posui in exẽplo de sole. ¶ Habita aũt doctrina de equatione saturni per instrumentũ: sufficienter patet doctrina equatiõis iouis martis ꝛ veneris ꝑ idem instrumentũ: eſt eni modus operis consimilis penitus postq̃ꝫ circulũ equantẽ scđm situm cuiusuis debitũ collocauerimus: ꝛ epiciclũ vniuscuiusqꝫ aptauerim⁹ modo cõuenienti: hꝫ eni quilibet suũ epiciclũ ut patet in instrumẽto. ¶ Notandũ eſt etiã ꝙ ꝓpter paruitatẽ distantie centri equantis veneris a centro orbis signorũ: necesse erat centrũ equantis eius cadere super clauũ instrumenti nostri: ꝓpť qđ cauendũ est diligenter ꝙ in equando venerẽ: clauus instrumenti ita disponať quod illud centrũ ecẽtricũ directe vertať sub auge veneris oĩ negligentia ꝓrsus amota. Sic igiť patet quõ per nostrũ mai⁹ instrumentũ de equatione q̃nqꝫ planetarũ est negociandũ.

¶ De mercurio.

Sed q2 speciale habem⁹ instrumentũ pro mercurio ꝛ luna ꝓpter difformitatẽ motus ipsorũ a superiorib⁹: idcirco specialẽ oportet tradere doctrinã qualiter ad equãdũ loca sua cõnegociari cum ipso debem⁹ instrumento: igiť si mercuriũ equare libuerit illam faciem instrumẽti que pro mercurio seruit consideremus. Habet eni instrumẽtũ

hc & duas facies quarũ vna seruit pro mercurio & altera p luna: accipiemus igit̃ primo cẽtrũ mercurij, put p tabulas scdm octauã sperã currentes inuenit̃. deinde inspecta facie instrumenti vicaria mercurij: reperiemus limbũ ei⁹ diuisũ admodũ duodeci signoꝝ çodiaci: infra limbum aũt imediate in eadem superficie circulũ aliũ cũ suis diuisionib⁹ & titulo numerali imobilẽ penit⁹ inueniem⁹: & hic circul⁹ equans est mercurij: & infra hunc equantẽ est ali⁹ in alia supficie mobilis & volubilis cũ suis diuisionib⁹ debito numero intitulat⁹: & hic circul⁹ vocat⁹ est circulus augis mobilis: infra hunc aũt circulũ vertit̃ rotũda tabula deferẽs epiciclũ mercurij. Equem⁹ ergo mercuriũ sic: fm numeꝝ centri mercurij ex tabulis ꝑ accepti ut dictũ ẽ: cõputabim⁹. n. i circulo augis mobilis ab auge eius incipiẽtes scdm successionẽ numeri ibidẽ intitulati: & vbi numerus terminatur notam faciem⁹: deinde vertat̃ circulus ita qd hec nota sub auge equantis imobili directe cadat: & tũc firmet̃ hic circulus cũ cera vel alia re ne possit vacillare: postea cõputem⁹ scdm idẽ centrũ mercurij in circulo equãtis incipiendo ab auge ei⁹ imobili scdm successionẽ suarũ diuisionũ & numeroꝝ & vbi comput⁹ iste terminatur fiat nota: dehinc extendat̃ filũ ab hac nota vsq; in centrũ equãtis iuxta principale centrũ instrumẽti apparẽs: & vertat̃ tabula deferẽs epiciclũ quousq; centrũ epicicli & aux ei⁹ sit & oppositum augis directe sub hoc filo cadant: postea vero numerabim⁹ in epiciclo in exteriori scilicet circulo descripto in ipso portionẽ mercurij: sive argumentũ extractũ ex tabulis sibi appropriatis: & signabim⁹ vbi terminat̃: & postremo extendem⁹ filũ a centro principali qd est in medio instrumẽti: & p signũ notatũ in exteriori circulo epicicli vsq; ad limbũ instrumẽti: & locus fili in limbo: est verus locus mercurij in octaua spera. ¶ Qd si voluerim⁹ seq sectã aliã que ẽ ad sperã nonã: tũc negociabimur sicut docui in saturno.

¶ De luna.

Si vo lunã equare placuerit faciẽ hui⁹ instrumenti p luna factã cõsiderem⁹: ibiq; apparet precisa figuratio motuũ lune scdm qp per magistros pbationũ inuenti sũt & vna signati: mediũ igit̃ locũ solis ex tabulis extractum: in limbo signem⁹: p⁹ea accepta elõgatiõe lune a sole fm mediũ cursũ ex tabulis ad hoc factis: cõputãdũ est in circulo illo q̃ imediate sub limbo voluit̃ & est circulus augis lune: computanda sũt inquã tot signa gradus & minuta incipiendo scilicet ab auge fm successionẽ numeri in ipso descripti: quotta est elongatio lune a sole: & ponendus est grad⁹ signat⁹ in quẽ terminat̃ cõputatio illa: sub signo me-

dij mot⁹ solis: ꝛ tūc firmabo hūc circulū ne vacillet: deīde cōputabo in eodē circulo augis a termino numeri primi iterū tātū quanta est elongatio lune a sole: ꝛ hoc est duplū elongationis lune a sole: computādum est in circulo augis ab auge citra: ꝛ tūc extendā filū a centro limbi qḋ ē centrū orbis signoꝝ vsq; in locū vbi cōputatio terminaꝫ in circulo augis: postea voluā tabulā deferentē epiciclū quousq; centrū eiusdē epicicli cadat sub hoc filo: tūc remaneat hec tabula imobilis: sed trāsferam⁹ filū ad centrū oppositū centro deferentis lune: ꝛ ab hoc centro extendamus filū directe per centrū epicicli ꝛ vltra: ꝛ sub hoc filo locem⁹ augē ꝛ oppositū augis: ꝛ maneāt oēs tabule instrumēti quiete: hoc aūt centrū a quo extendiꝫ filū est illud foramē paruulū qḋ voluiꝫ circa rondellum in medio instrumenti locatū: centrū vero deferentis qḋ eodem mō voluiꝫ scienter obturauimus: ut centrū ei oppositū distincti⁹ appareret: post hec quidē extracto argumento lune ex tabulis: ſm ei⁹ quantitatē computabo signa ꝛ grad⁹ in epiciclo instrumenti: ꝛ locabo lrigulā que sup epiciclū voluiꝫ ad silitudinē argumenti lune: postremo vo extendā filum a centro principali quod est in medio instrumenti: ꝛ p mediū crucis in lingula epicicli figurate vsq; in limbū instrumēti ꝛ loc⁹ fili in limbo est verus loc⁹ lune. Est etiā hic intelligēdū quod ſm quācūq; viaꝫ siue ſm octauā sperā siue ſcḋm nonā lunā equare voluerim⁹: ꝛ p quascūq; tabulas centrū lune ꝛ argumentū accipiam⁹: semp tamen est vn⁹ modus operandi in instrumento nostro.

¶ Finit feliciꝫ opusculū abrahe iudei de natiuitatibus cum exēplarib⁹ figuris singulis domibus antepositis: Et magistralis cōpositio astrolabij Hanrici bate. Impressū venetijs arte ꝛ impensis Erhardi ratdolt de augusta. Anno salutifere incarnatiōis dñice. M.cccc.lxxxv. nona kalendas Januarij.

